

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A
REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**DROGY A DROGOVÁ ZÁVISLOST
MLADISTVÝCH V ÚSTECKÉM KRAJI**

Autor práce: Lenka Bráborcová

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Jan Kuda

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2021

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Lenka Bráborcová

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Drogy a drogová závislost mladistvých v Ústeckém kraji

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Drugs and Drug Addiction of Adolescents in The Ústí nad Labem Region

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: Jan Kuda, Mgr.

Datum zadání bakalářské práce: 05/2020

Cíl bakalářské práce:

Cílem bakalářské práce bude analyzovat vliv drog na současnou generaci mladistvých. Prostřednictvím dotazníkového šetření bude možnost zjistit, jaké drogy mladiství užívají a zdali mají povědomí o možných rizicích, která mohou nastat užíváním drog.

Student: Lenka Bráborcová	28.5.2020 datum	Bráborcová podpis
Vedoucí práce: Mgr. Jan Kuda	28.5.2020 datum	Kuda podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	7.7.2020 datum	Svatoš podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	9.7.2020 datum	Ferebauerová podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	9.7.2020 datum	Dušek podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Janu Kudovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

BRÁBORCOVÁ, L. *Drogy a drogová závislost mladistvých v Ústeckém kraji: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2021. 61 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jan Kuda.

Klíčová slova: drogy, návykové látky, drogová závislost

Bakalářské práce představuje členění drog dle několika různých aspektů. Zaměřuje se na nejčastěji užívané drogy mladistvými jedinci a následně na bližší popis konkrétních drog včetně drogových závislostí. Zkoumá přehled vybraných trestných činů páchaných mladistvými v rámci této problematiky a základní rizika, která jsou spojená s užíváním drog. Bakalářská práce se rovněž zaměřuje na pomoc uživatelům návykových látek. Praktická část bakalářské práce sestává z dotazníkového šetření, kde je popsán výběr vzorku respondentů, samotné dotazníkové šetření, sběr dat, zpracování, vyhodnocování i analýza a interpretace dotazníkového šetření.

ABSTRACT

BRÁBORCOVÁ, L. *Drugs and Drug Addiction of Adolescents in the Ústí nad Labem Region: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2021. 61 p. Supervisor: Mgr. Jan Kuda.

Key words: drugs, addictive substances, drug addiction

The bachelor thesis presents the division of drugs according to several different aspects. It focuses on the most commonly used drugs by adolescents and then on a more detailed description of specific drugs, including drug addiction. It examines an overview of selected crimes committed by juveniles in this area and the basic risks associated with drug use. The bachelor thesis also focuses on helping drug users. The practical part of the bachelor's thesis consists of a questionnaire survey, which describes the selection of a sample of respondents, the questionnaire survey itself, data collection, processing, evaluation and analysis and interpretation of the questionnaire survey.

Obsah

Úvod	10
1 Cíl a metodika bakalářské práce	12
2 Vymezení základních pojmů.....	13
2.1 Mladistvý jedinec	13
2.2 Droga	13
2.3 Omamné a psychotropní látky	13
2.4 Návykové látky.....	14
2.5 Pomocné chemické látky a prekurzory	14
2.5.1 Pomocné chemické látky	14
2.5.2 Prekurzory	15
3 Dělení návykových látek.....	16
3.1 Rozdělení drog dle původu.....	16
3.1.1 Syntetické drogy	16
3.1.2 Polosyntetické drogy	16
3.1.3 Přírodní drogy	17
3.2 Rozdělení drog dle postoje společnosti k droze	17
3.2.1 Legální návykové látky:	17
3.2.2 Nelegální návykové látky	17
3.3 Rozdělení drog dle rizika pro uživatele	18
3.3.1 Měkké drogy	18
3.3.2 Tvrdé drogy	18
3.4 Rozdělení drog dle rizika závislosti	18
3.4.1 Drogy s mírným rizikem.....	18
3.4.2 Drogy s vysokým rizikem.....	19
3.5 Rozdělení drog dle působení na psychiku zdravého člověka	19
3.5.1 Tlumivé látky	19
3.5.2 Povzbuzující látky	19

3.5.3	Halucinogenní látky	19
4	Přehled návykových látek užívané mladistvými	21
4.1	Kofein	22
4.2	Tabák	23
4.3	Konopné drogy	24
4.3.1	Marhuana	24
4.3.2	Hašiš	25
4.4	Alkohol	26
4.5	Extáze (MDMA)	27
4.6	LSD	28
4.7	Halucinogenní houby – lysohlávky	29
4.8	Kokain	30
4.9	Pervitin	31
5	Statistický přehled PČR	32
6	Základní rizika spojená s užíváním drog	33
6.1	Sociální riziko	33
6.2	Zdravotní riziko	34
6.3	Finanční riziko	34
6.4	Rodinné riziko	34
7	Pomoc uživatelům drog	35
7.1	Kontaktní centra	35
7.2	Rizikové faktory a prevence	36
7.2.1	Možnosti prevence	37
8	Praktická část	39
8.1	Výběr vzorku respondentů	39
8.2	Dotazníkové šetření	39
8.3	Sběr dat	41
8.4	Zpracování a vyhodnocení dat	42

8.5	Analýza a interpretace dotazníkového šetření	42
	Závěr.....	51
	Seznam použitých zdrojů	53
	Seznam příloh	57
	Seznam obrázků.....	57
	Seznam tabulek.....	57
	Seznam grafů	57

Úvod

V úvodní části bakalářské práce je vhodné podotknout, že látky, jenž jsou známé v dnešním světě pod pojmem „drogy“ se zde vyskytují již od starověké civilizace, kdy se využívali v rámci rituálů či obřadů různých indiánských kmenů. Drogová problematika představuje vysokou hrozbu, která se nedotýká pouze dospělé populace lidí, ale také samotné mládeže. Vzhledem k tomu by toto téma nemělo být posouváno do pozadí. Naopak by mělo být jako téma vyzdvihováno vzhledem k aktuálnosti a četnosti užívání drog mladistvými.

Čísla statistik, se kterými bakalářská práce pracuje jsou alarmující a dokládají, akutnost tohoto problému. Mladiství ve věku od 15 do 18 let v těchto statistikách figurují v nelichotivých počtech ať už v oblasti samotného užívání drog, nebo kriminality, která se na užívání drog váže. Tak jako u každé kriminality se i zde lze odrážet pouze od případů zachycených orgány činnými v trestním řízení. Bakalářská práce dále nakládá s těmito tvrdými daty.

V pojmech využívaných Českou, ale i zahraniční literaturou existuje stále vysoká nejednotnost, proto se bakalářská práce zprvu věnuje samotnému vymezení pojmů, se kterými dále pracuje. Některé z uvedených termínů jsou taxativně vymezeny v konkrétních platných právních normách České republiky. V takovém případě je vždy k termínu odkazována konkrétní norma. U termínů, které nejsou ukotveny v normě je využít jeden nebo více zdrojů a sjednocení významů pro následné zpracování bakalářské práce.

Po sjednocení termínů přechází bakalářská práce k členění samotných návykových látek. Ty jsou rozřazeny na základě různých atributů. Například na základě původu samotné návykové látky, dle postoje společnosti k droze, rizik spojených s užíváním drogy a působením drogy na psychiku zdravého člověka.

Zneužívání návykových látek je stále velice aktuálním globálním problémem. Užívání těchto návykových látek je zaznamenáno nejen u dospělých, ale i u mladistvých jedinců napříč světem. Na základě toho je další kapitola věnována tématu návykových látek, které převážně užívají mladiství jedinci. Zde práce vychází ze statistik, které zpracovávalo v roce 2018 Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti z pověření vlády České republiky.

Po uvození základních pojmů a rozřazení drog je pozornost přenesena na statistický přehled vybraných trestných činů páchaných mladistvými. Veřejnosti dostupná statistika vychází průběžně na oficiálních webových stránkách Policie České republiky.

Závěrem teoretické části jsou uvedeny základní rizika spojená s užíváním drog a možnosti pomoci uživatelům, kteří návykové látky pravidelně užívají. Rizik spojených s užíváním drog je mnoho. Pro jejich přehlednost je bakalářská práce řadí na rizika sociální, zdravotní, finanční a rodinné.

Praktická část bakalářské práce se zaměřuje na vlastní šetření situace s užíváním drog mladistvými. K tomuto účelu je využito dotazníkové šetření, které má za cíl zjistit aktuální situaci užívání drog mladistvými v Ústeckém kraji.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je analyzovat aktuální drogovou problematiku vzhledem k současné generaci mladistvých v Ústeckém kraji.

V teoretické části bude představena charakteristika drog, jejich členění a základní drogová terminologie. Nadále se bakalářská práce zaměří na přehled návykových látek, které jsou užívány mladistvými jedinci. Následně budou některé návykové látky blíže popsány včetně drogových závislostí. V bakalářské práci nebude chybět ani statistický přehled vybraných trestných činů páchaných mladistvými v rámci této problematiky a základní rizika, která jsou spojená s užíváním drog.

Praktická část práce bude sestávat z dotazníkového šetření. Dotazník bude poskytnut převážně žákům vybraných středních škol. Cílem bude zjistit, zdali žáci mají zkušenosti s užíváním konkrétních typů měkkých a tvrdých drog, jaké drogy jsou u této generace nejvíce užívány a zdali mají mladiství povědomí o možných rizicích, která mohou nastat užíváním drog.

2 Vymezení základních pojmů

V současné době existuje stále vysoká nejednotnost v České, ale i zahraniční literatuře ohledně pojmů droga, omamné a psychotropní látky i návykových látek. Nejednotnost je lidmi vnímána i přesto, že jsou některé z výše uvedených pojmů vymezeny platnými právními předpisy.¹

2.1 Mladistvý jedinec

Obecně za mladistvého jedince požadujeme osobu, která dovršila patnáctý rok věku, ale nepřekročila osmnáctý rok věku. Toto vyplývá z § 2 odstavce číslo 1 písmena c) dle zákona 218/2003 Sb., O odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých dalších zákonů.²

2.2 Droga

Droga pochází z původního slova „durana“, které znamenalo léčivo. Drogou se rozumí dle Světové zdravotnické organizace jakákoliv látka, při jejímž vpravení do živého organismu, může změnit funkci organismu.³ Z oboru psychologie je droga vnímána podle E. Urbana jako látka, kterou jedinci užívají s cílem změny vlastní nálady, vědomí, povzbuzení nebo také tlumení somatopsychických funkcí.⁴ Z medicínského pohledu lze drogu chápat jako léčivo, které je užíváno preventivně proti nemoci nebo k vyléčení nemoci samotné, a nebo je užíváno pro zvýšení psychické či fyzické kondice.⁵

2.3 Omamné a psychotropní látky

Omamnými a psychotropními látkami se rozumí dle zákona 192/1988 Sb., O jedech a jiných látkách škodlivých zdraví, takové látky, u kterých lze předpokládat nebezpečí návyku, jenž hraničí s nemocí nebo předpoklad změny psychiky člověka, u níž by byla změna ohrožující bezpečnost společnosti, ale také změna ohrožující bezpečnost jedince opakovaně užívajícího tyto látky bez odborného dohledu.⁶

¹ ŠTABLOVÁ, R. *Návykové látky a kriminalita*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995, s. 6. ISBN 80-901923-1-9.

² ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi* [online]. [2020-12-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218>>.

³ ŠTABLOVÁ, R. *Návykové látky a kriminalita*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995, s. 6. ISBN 80-901923-1-9.

⁴ HARTL, P. *Psychologický slovník*. Praha: J. Budka, 1993, s. 41. ISBN 80-901549-0-5.

⁵ KALINA, K. *Mezioborový glosář pojmů z oblasti drog a drogových závislostí: mezioborový přístup*. Praha: Filia nova, 2001, s. 32. ISBN 80-238-8014-4.

⁶ ŠTABLOVÁ, R. *Návykové látky a kriminalita*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995, s. 7. ISBN 80-901923-1-9.

2.4 Návykové látky

Návykovými látkami se rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky, které mohou nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo dokáží ovlivnit jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti či samotné chování jedince ve společnosti.⁷

2.5 Pomocné chemické látky a prekurzory

Z obecného hlediska je možné na pomocné chemické látky a prekurzory pohlížet jako na základní látky, jenž se užívají pro výrobu různých parfémů, barviv, pigmentů, léčivých přípravků, vonných výtažků k potravinářským účelům a mnohým dalším. Jedná se o chemické složky, které jsou ve velkém množství legálně používány nejen v chemickém, ale také ve farmaceutickém průmyslu. Vzhledem k tomu, že tyto chemické látky mají odpovídající chemické vlastnosti, tak jsou nelegálně zneužívány k výrobě drog v nelegálních chemických laboratořích. Chemické látky, které se používají pro nelegální výrobu drog, řadíme do dvou skupin:

- pomocné chemické látky,
- prekurzory.⁸

2.5.1 Pomocné chemické látky

Pomocné chemické látky jsou dále členěny do dvou skupin:

- reakční činidla,
- rozpouštědla.⁹

Reakční činidla

Reakční činidla jsou k výrobě drog důležité, avšak jejich použití k výrobě drog není natolik specifické, jakož je tomu u prekurzorů. Reakční činidla nejsou určující pro danou drogu, což znamená, že tyto chemické látky mohou být nahrazeny jinými chemickými látkami. Při použití dalších chemických látek není ovlivněn účinek finálního

⁷ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. *Zákony pro lidi* [online]. [2020-12-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

⁸ ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA. B. *Drogy: vybrané kapitoly*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2005, s. 49-50. ISBN 80-7251-186-6.

⁹ ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA. B. *Drogy: vybrané kapitoly*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2005, s. 50. ISBN 80-7251-186-6.

produktu. U polních laboratoří převládá užití reakčních činidel v důsledku jejich jednoduchosti a účinnosti.¹⁰

Rozpouštědla

Rozpouštědly se rozumí kapalné látky, které umožňují výtazek účinných látek z přírodních surovin. Nadále jsou rozpouštědla užívány pro vytvoření prostředí, které je důležité v rámci průběhu určité chemické reakce. Tyto látky jsou v průběhu výroby převážně neměnné a jejich použití není zvláště specifické.¹¹

2.5.2 Prekurzory

Prekurzory jsou do určité míry specifické a určující pro výrobu některých drog. Prekurzor je dodán do finální drogy, u které se značně podílí na závěrečné molekulární struktuře. Na základě toho vznikne konkrétní druh syntetické drogy. V případě, že by nebyl užit konkrétní prekurzor pro výrobu dané drogy, nebylo by možné určitou drogu vyrobit. Pro konkrétní příklad lze uvést výrobu metamfetaminu, neboli pervitinu. Pro výrobu pervitinu je potřebný prekurzor efedrin.¹²

¹⁰ ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA. B. *Drogy: vybrané kapitoly*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2005, s. 50. ISBN 80-7251-186-6.

¹¹ ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA. B. *Drogy: vybrané kapitoly*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2005, s. 50. ISBN 80-7251-186-6.

¹² ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA. B. *Drogy: vybrané kapitoly*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2005, s. 50. ISBN 80-7251-186-6.

3 Dělení návykových látek

Návykové látky se rozdělují podle:

- původu,
- postoje společnosti k droze,
- rizika pro uživatele,
- rizika závislosti,
- působení látky na psychiku.¹³

3.1 Rozdělení drog dle původu

Návykové látky lze rozdělit dle původu drogy do tří hlavních skupin, kterými jsou uměle vytvořené drogy člověkem tzv. syntetické, polo-syntetické, a také na drogy, které jsou přírodní.¹⁴

3.1.1 Syntetické drogy

Ve skupině syntetických drog se nacházejí drogy, které jsou vyráběny pouze chemickým procesem. K výrobě chemických drog je nutné užití prekurzorů a dalších pomocných chemických látek, jimiž mohou být například stimulanty amfetaminového typu, fencyklidin a jiné.¹⁵

3.1.2 Polosyntetické drogy

U polosyntetických drog se jedná o drogy, u nichž je základní surovina rostlinné formy, ze kterých pocházejí účinné látky. Účinné látky jsou z rostliny louhovány, a poté jsou chemicky zpracovány. Chemické zpracování je finální část procesu, kdy je droga plně připravena k použití. Do skupiny polosyntetických drog se řadí například droga nazývaná kokain. Kokain je vyráběn z listů keřů koky. Nadále sem řadíme taktéž heroin nebo LSD.¹⁶

¹³ Rozdělení drog. *Substituční léčba* [online]. [2020-12-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.substitutni-lecba.cz/rozdeleni-drog>>.

¹⁴ SZÚ. Návykové látky (drogy). *Národní zdravotnický informační portál* [online]. Praha, Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2020 [cit. 2020-12-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.nzip.cz/clanek/323-navykovye-latky-drogy>>.

¹⁵ ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA. B. *Drogy: vybrané kapitoly*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2005, s. 49. ISBN 80-7251-186-6.

¹⁶ ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA. B. *Drogy: vybrané kapitoly*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2005, s. 49. ISBN 80-7251-186-6.

3.1.3 Přírodní drogy

Přírodní drogy se vyskytují přirozeně ve formě rostlinné. Drogy nejsou upraveny ani vyrobeny za pomoci chemických látek a jsou užívány v rostlinné podobě. Do skupiny přírodních drog se řadí listy keře koka, některé druhy kaktusů, konopí, různé druhy hub a jiné.¹⁷

3.2 Rozdělení drog dle postoje společnosti k droze

Dělení drog dle postoje společnosti závisí na platné právní legislativě v daném státě. Známe dvě základní členění, jimiž jsou legální a nelegální drogy. Členění může být v každém státě upraveno jinak.¹⁸

3.2.1 Legální návykové látky:

Legální návykové látky jsou takové látky, jejichž držení a užívání není trestné. Užívání těchto návykových legálních látek neníčí životy lidí v tak vysokém měřítku, jako nelegální návykové látky. Mohou poškozovat zdraví lidí v důsledku jejich užívání. Ročně na užití těchto legálních návykových látek zemře několik desítek lidí. Legálními návykovými látkami se například rozumí alkohol, tabákové výrobky, léky a organická rozpouštědla.¹⁹

3.2.2 Nelegální návykové látky

Návykové drogy nelegální jsou takové návykové látky, jejichž užívání a nakládání s nimi je společností neakceptovatelné. Uchovávání, předávání, distribuce a výroba těchto návykových látek není v souladu se zákony. Nelegálními návykovými látkami se například rozumí heroin, kokain, konopné drogy, extáze a pervitin.²⁰

¹⁷ ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA. B. *Drogy: vybrané kapitoly*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2005, s. 49. ISBN 80-7251-186-6.

¹⁸ SZÚ. Návykové látky (drogy). *Národní zdravotnický informační portál* [online]. Praha, Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2020 [cit. 2020-12-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.nzip.cz/clanek/323-na-vykove-latky-drogy>>.

¹⁹ SZÚ. Návykové látky (drogy). *Národní zdravotnický informační portál* [online]. Praha, Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2020 [cit. 2020-12-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.nzip.cz/clanek/323-na-vykove-latky-drogy>>.

²⁰ SZÚ. Návykové látky (drogy). *Národní zdravotnický informační portál* [online]. Praha, Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2020 [cit. 2020-12-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.nzip.cz/clanek/323-na-vykove-latky-drogy>>.

3.3 Rozdělení drog dle rizika pro uživatele

Rizikem pro uživatele rozumíme, v jaké míře je droga pro uživatele nebezpečná a to hlavně v ohledu na tělesné a duševní zdraví.²¹

3.3.1 Měkké drogy

Měkké drogy se považují za drogy, jenž jsou pro lidi méně nebezpečné, v nízké míře poškozují zdraví a formu závislosti si člověk na této droze pěstuje po delší dobu nebo v menším rozsahu. Měkkými drogami se například rozumí tabák, konopné drogy a kofein.²² Dle odborného časopisu Pharma News je alkohol řazen do skupiny měkkých drog, nicméně zařazení této návykové látky do skupin tvrdých či měkkých drog je velmi nejednotné.²³ Pro účely bakalářské práce bude alkohol řazen do skupiny měkkých drog.

3.3.2 Tvrdé drogy

Užívání, distribuce, uchovávání a výroba těchto drog je společností neuznávaná. V rámci užívání tvrdých drog je vysoce pravděpodobné riziko vzniku závislosti, poškození zdraví nebo poškození společenského prostředí uživatele. Tvrdými drogami se například rozumí heroin, pervitin, kokain, alnagon, nebo také alkohol.²⁴

3.4 Rozdělení drog dle rizika závislosti

Rizikem závislosti se rozumí, jak silná vazba vzniká při užívání drogy mezi uživatelem a drogou. Existují drogy, u kterých je nízká míra závislosti, ale naopak existují také drogy, při jejichž užívání je míra závislosti příliš vysoká.²⁵

3.4.1 Drogy s mírným rizikem

V případě užití drog, které patří do této skupiny je nízká pravděpodobnost vzniku závislosti. Drogami s mírným rizikem závislosti se například rozumí kofein, marihuana a také extáze.²⁶

²¹ Rozdělení drog. *Substituční léčba* [online]. [2020-12-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.substitutni-lecba.cz/rozdeleni-drog>>.

²² Rozdělení drog. *Substituční léčba* [online]. [2020-12-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.substitutni-lecba.cz/rozdeleni-drog>>.

²³ HÁLA, R. Drogová závislost. *Pharma News* [online]. [cit. 2021-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.pharmanews.cz/clanek/drogova-zavislost/>>.

²⁴ Rozdělení drog. *Substituční léčba* [online]. [2020-12-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.substitutni-lecba.cz/rozdeleni-drog>>.

²⁵ Rozdělení drog. *Substituční léčba* [online]. [2020-12-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.substitutni-lecba.cz/rozdeleni-drog>>.

²⁶ Rozdělení drog. *Substituční léčba* [online]. [2020-12-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.substitutni-lecba.cz/rozdeleni-drog>>.

3.4.2 Drogy s vysokým rizikem

V případě užití drog, které jsou zahrnuty v této skupině je vysoká pravděpodobnost vybudování si závislosti. Drogami s vysokým rizikem závislosti se například rozumí heroin, pervitin a organická rozpouštědla (toluen).²⁷

3.5 Rozdělení drog dle působení na psychiku zdravého člověka

Do této skupiny řadíme drogy, které ovlivňují psychiku zdravého člověka.²⁸

3.5.1 Tlumivé látky

Tento typ látek přivádí tělo člověka do stavu uvolnění, zklidnění, zpomalení reakcí i ospalosti. Po užití tlumivé látky člověk nebývá za žádných okolností aktivní. Projevuje se zde pasivní stránka člověka, u níž lze předpokládat úplné unavení organismu až po spánek. Člověk, který tlumivé látky užívá, může mít abstinenci příznaky. Tlumivými látkami se například rozumí heroin, morfin, alkohol a léky (anxiolytika, hypnotika).²⁹

3.5.2 Povzbuzující látky

Tento typ látek v člověku podněcuje centrální nervovou soustavu. Naopak od užití tlumivých látek, při kterých se projevuje pasivní stránka člověka, se u povzbuzujících látek projevuje převážně aktivní stránka člověka, tj. mizí nejen únava, ale i potřeba jíst a spát. Člověk zaznamenává větší výkon i aktivitu, se kterou se dostavuje psychická, ale i fyzická síla. Na povzbuzující drogy je vysoká pravděpodobnost vypěstování si psychické závislosti. Povzbuzujícími látkami se například rozumí kokain, pervitin, kofein či nikotin.³⁰

3.5.3 Halucinogenní látky

Halucinogenní látky vysoce ovlivňují kvalitu myšlení, psychiku, sílu a hloubku lidského prožívání různých situací. V případě užití tohoto typu látek je možné, že lidské tělo bude prožívat nejen sluchovou, ale i zrakovou halucinaci. U halucinogenních látek

²⁷ Rozdělení drog. *Substituční léčba* [online]. [2020-12-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.substitutni-lecba.cz/rozdeleni-drog>>.

²⁸ Rozdělení drog. *Substituční léčba* [online]. [2020-12-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.substitutni-lecba.cz/rozdeleni-drog>>.

²⁹ Rozdělení drog. *Substituční léčba* [online]. [2020-12-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.substitutni-lecba.cz/rozdeleni-drog>>.

³⁰ Rozdělení drog. *Substituční léčba* [online]. [2020-12-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.substitutni-lecba.cz/rozdeleni-drog>>.

nelze předvídat intenzitu jejich působení na lidské tělo. Halucinogenními látkami se například rozumí LSD, lysohlávky a konopné drogy.³¹

³¹ Rozdělení drog. *Substituční léčba* [online]. [2020-12-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.substitutni-lecba.cz/rozdeleni-drog>>.

4 Přehled návykových látek užívané mladistvými

Na základě výroční zprávy o stavu ve věcech drog v České republice bylo zjištěno užívání drog v obecné populaci lidí různých věkových kategorií. Výroční zpráva ohledně této problematiky byla sepsána v roce 2018 Národním monitorovacím střediskem pro drogy a závislosti z pověření vlády České republiky. Tato zpráva je evidována jako sedmnáctá zpráva, která byla zpracována Národním monitorovacím střediskem pro drogy a závislosti ohledně drogové problematiky v České republice. Převážně se zabývá nelegálními nebo pouličními drogami.

Studie Univerzity Palackého v Olomouci 2018 prokázala, že mladiství jedinci mají zkušenosti s užíváním návykových látek, jimiž jsou pití alkoholu, užívání tabákových produktů, konopných látek, extáze, LSD, halucinogenních hub, kokainu, pervitinu, opiátů a dalších návykových látek.

Z výzkumu je známo, že v roce 2018 bylo v České republice evidováno celkem 856 žadatelů o léčbu proti závislosti na návykové látkách, z nichž je 541 jedinců, kteří se hlásili na léčbu prvně. Věková skupina žadatelů byla v rozmezí mezi 15 až 19 věkem žadatelů, z čehož vyplývá, že mezi žadateli o léčbu proti závislosti na návykové látky jsou nejen dospělí jedinci, ale také mladiství. V průběhu roku 2018 byla dle statistiky nově diagnostikována infekce VHC (virová hepatitida typu C) celkem 24 jedincům v rozmezí 15 až 19 věku na území České republiky.³²

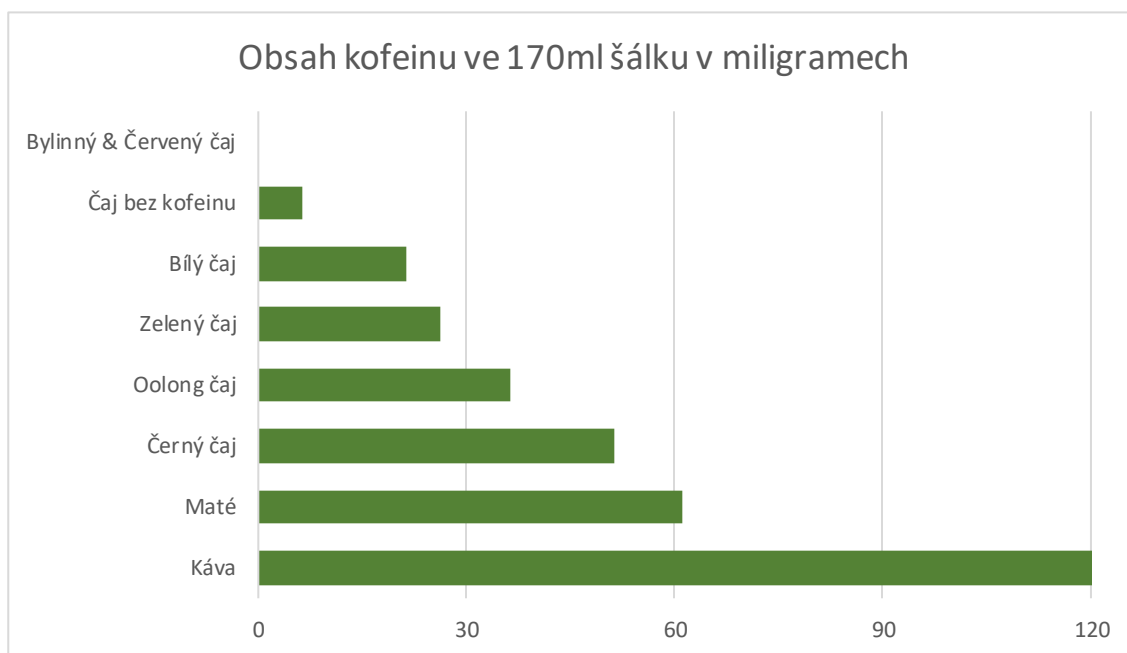
³² Výroční zpráva: o stavu ve věcech drog v České republice. *Úřad vlády České republiky* [online]. 2018 [2021-03-07]. Dostupné z WWW: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/protidrogova-politika/VZdrogy2018_web-2020-01-13_V02.pdf>.

4.1 Kofein

Kofein se zařazuje mezi rostlinné alkaloidy. Alkaloid kofein patří do skupiny purinových derivátů xanthinu a vyskytuje se ve třech různých variantách, jimiž jsou semena, listy a plody. Mezi nejznámější formu kofeinu se řadí káva, avšak nalezneme jej také v kakaovníku, čajovníku, ženšenu či v rostlině koka.

Kofein působí na nervovou soustavu člověka v těle a ovlivňuje fyziologické pochody těla. Zvedá krevní tlak, zrychluje tep, zvyšuje tvorbu moči a zvyšuje vylučování moči. Není rizikový a na základě toho nedochází k smrtelnému předávkování. Odborníky doporučené mírné dávkování pro osobu je 200 až 300 mg na den, což odpovídá zhruba dvěma až třem kávám.³³

Obrázek 1: Kofein obsažený ve vybraných čajích³⁴

³³ KELICHOVÁ, R. Kofein. *Botanic* [online]. [2021-03-06]. Dostupné z WWW: <<https://botanic.cz/slovník-pojmu/kofein>>.

³⁴ Kofein obsažený ve vybraných čajích [online]. [2021-03-06]. Dostupné z WWW: <<https://botanic.cz/slovník-pojmu/kofein>>.

4.2 Tabák

Jedinou návykovou látkou z tabákových složek je toxický rostlinný alkaloid zvaný nikotin. Nikotin je bezbarvá nepáchnoucí tekutina, která může být pro člověka smrtelná. V prvopočátku vzniká závislost na tabákových výrobcích jak psychická, tak i sociální. Projev psychosociální závislosti je u každého jedince, který užívá tabákové výrobky individuální. Následně postupem času užívání tabákových výrobků vzniká drogová závislost fyzická na konkrétní látku zvanou nikotin.³⁵

Zajímavostí je, že dříve se uváděla smrtelná dávka nikotinu pro dospělého člověka kolem 50-60 mg. Uvedené množství je dávkou, kterou silný kuřák vstřebá denně. V současné době bylo zjištěno, že smrtelná dávka nikotinu je podstatně vyšší. Dosahuje až na smrtelnou hranici 500 mg / dospělá osoba (látko přijata ústy). Velmi záleží na tom, zdali byl nikotin osobou vdechnutý či spolknutý, a taktéž jakou formou byl do těla člověka aplikován.

Tabák je možné užít procesem takzvaného kouření. Zapálený tabák se kouří ve formě cigaret, dýmek, doutníků a různých jiných forem. Nadále lze tabák konzumovat bez dýmu. Jedná se o formu žvýkacích, porcovacích či vdechovacích tabáků. Bezkouřové formy tabáku jsou pro lidský organismus méně rizikové než formy tabáku kouřového. Nejrizikovější látky jsou obsaženy převážně v kouři.³⁶

Obrázek 2: Rostlina tabáku³⁷

³⁵ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 205. ISBN 80-86734-05-6.

³⁶ Užívání tabáku - základní pojmy. *Národní zdravotnický informační portál* [online]. [2021-03-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.nzip.cz/clanek/431-uzivani-tabaku-zakladni-pojmy>>.

³⁷ Rostlina tabáku [Online]. [2021-03-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.rostliny-semena.cz/cz/tabak-semena-virginsky-selsky-rostliny/tabak-nicotiana-kdy-sklizet-rostlinu>>.

4.3 Konopné drogy

Na základě moderních výzkumů bylo prokázáno, že konopné drogy jsou látky, které byly v Evropě známy, a taktéž užívány již ve velmi hluboké historii. Nejpravděpodobnější odhad, kdy se v Evropě začaly pěstovat konopné drogy, pochází od Richarda Schultese. Dle Schultese mohlo začít první pěstování konopných látek v době okolo 10 000 let před Kristem. Nejstarším známým dokumentem o užívání konopných látek je farmakologické pojednání, které bylo přepisované čínskému císaři Šen-nungovi. Toto pojednání bylo datované do období roku 2 737 před Kristem. Bohužel se tento písemný dokument nedochoval, avšak byla o něm zachována informace v jiném díle.

Již v roce 1964 se zjistilo, že cannabinoidy (kanabinoidy) jsou psychicky aktivní látky obsažené v rostlinném konopí druhu *Cannabis*.³⁸ Rostlina konopí je jednoletá rostlina samčího nebo samičího jedince. Mezi nejvýznamnější cannabinoidy patří převážně THC (tetrahydrokanabinol), CBD (kanabidiol), CBN (kanabinol) a CBC (kanabichromen). Z konopných rostlin je většinou nejzajímavější látka zvaná delta-9-tetrahydrokanabinol takzvané THC. Tato látka je nositelem halucinogenních účinků. Další kanabinoidní látky mají účinky například omamné, sedativní i antibakteriální. Kanabinoidní látky jsou obsaženy v pryskyřici, kterou rostlina produkuje svými žlázkami na listech a také v samičích květenstvích, jenž slouží jako ochrana proti slunečnímu záření.³⁹

Na černém trhu jsou z konopných látek nejvíce zneužívány dvě základní formy, jimiž jsou marihuana a hašiš.⁴⁰

4.3.1 Marihuana

Marihuanou se rozumí sušené květenství a horní lístky ze samičí rostliny konopí. Tato konopná rostlina má barvu od tmavě zelené až skoro k černo-zelené. Jestliže je rostlina správně zpracována, tak se na ní vytvoří takzvané paličky. Paličky jsou menší lepkavé kousky látky, držící při sobě v hrudkách s velmi charakteristickým aroma.⁴¹

³⁸ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 174. ISBN 80-86734-05-6.

³⁹ MINAŘÍK, J., MUDr. Konopné drogy - marihuana, hašiš. *Drogová poradna* [online]. [2021-03-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.drogovapordna.cz/konopne-drogy-uvod.html>>.

⁴⁰ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 175. ISBN 80-86734-05-6.

⁴¹ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 175. ISBN 80-86734-05-6.

Obrázek 3: Marihuana⁴²

4.3.2 Hašiš

Hašišem rozumíme konopnou látku pryskyřice, která většinou obsahuje malý obsah květenství a různých nečistot. Konopná pryskyřice má tmavě zelenou barvu, která přechází do tmavě hnědé. Barvu ovlivňuje nejen čistota samotné pryskyřice, ale také původ.⁴³

Obrázek 4: Hašiš⁴⁴

⁴² Marihuana [online]. [2021-03-06]. Dostupné z WWW: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/1957284-koureni-marihuany-muze-poskodit-srdce-nejvic-ohrozeni-jsou-mladi-muzi-tvrdi-studie>>.

⁴³ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 175. ISBN 80-86734-05-6.

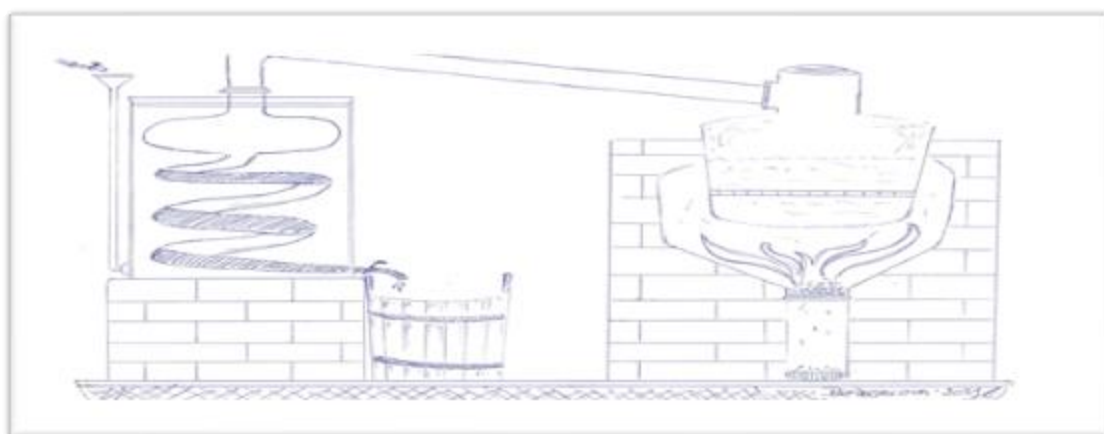
⁴⁴ Hašiš [Online]. [2021-03-06]. Dostupné z WWW: <<https://ceskobudejovicky.denik.cz/zlociny-a-soudy/za-marocky-hasis-maji-8-a-9-let-20130808.html>>.

4.4 Alkohol

Alkohol se skládá z celé řady látek. Jedná se o bezbarvou tekutinu, která má velice ostrý alkoholický zápach. Alkohol je tekutá látka, kterou lze lehce zažehnout. Na základě toho je řazen do skupiny hořlavin první třídy. Ethanol lze rozpustit ve vodě.⁴⁵

Alkohol neboli etanol, ethanol a také ethylalkohol či líh vzniká na základě chemického procesu tzv. kvašení ze sacharidů. Jednou z možností výroby alkoholu je samotné kvašení. To může probíhat za pomoci jednoduchých cukrů, které se nacházejí ve vyzrálém ovoci nebo v polysacharidech, a také se vyskytují v obilných zrnech či bramborách.⁴⁶ Kvašení je proces, při kterém se cukry přeměňují díky kvasinkám na alkohol. Kvasinky disponují enzymy, které zajistí přeměnu cukru na alkohol, a také zajistí oxid uhličitý a teplo. S rostoucí teplotou roste i rychlost kvašení. Nicméně proces kvašení se zastavuje pod teplotou 10°C, protože je tento pomalejší proces výhodnější. Ideální teplota pro přirozené kvašení je zhruba okolo 15°C. Teplota kvašení by měla být stálá. Je-li alkohol vyráběn formou přirozeného kvašení, tak je obsah alkoholu okolo 14%. Další z možností výroby alkoholu je proces destilace. Při destilaci je možné získat větší obsah alkoholu, než u přirozeného kvašení. Je-li opakována destilace několikrát po sobě, je možné dovést výsledku obsahu alkoholu až na 75%. Tento destilát je nutné před stáčením naředit. Proces destilace je velice jednoduchý. Destilát vzniká při zahřívání, kdy se odděluje alkohol od ostatních složek kvasu viz. obrázek číslo 5.⁴⁷

Obrázek 5: Proces výroby alkoholu⁴⁸

⁴⁵ Ethanol. AV EQUEN [online]. © 2021 [2021-01-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.av-equen.cz/znalosti/ethanol/>>.

⁴⁶ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 151. ISBN 80-86734-05-6.

⁴⁷ Proces výroby. R.Jelínek [online]. © 2019 [2021-01-05]. Dostupné z WWW: <<https://rjelinek.cz/nas-pribeh/vyroba/#destilace>>.

⁴⁸ Zdroj: vlastní zpracování

Pravidelné užívání alkoholu ve větší míře se nazývá alkoholismus. V celosvětovém žebříčku je Česká republika řazena mezi státy s vysokým počtem konzumace alkoholických nápojů. Jestliže jedinec pravidelně užívá vyšší dávku alkoholu, která činní dvacet až šedesát gramů, tak může docházet k závažným zdravotním potížím. Riziko závislosti na alkoholu vzniká při pravidelných denních dávkách, jenž činí osmnáct až dvacet gramů na jedince (přepočteno na stoprocentní alkohol).⁴⁹

4.5 Extáze (MDMA)

Extáze neboli MDMA byla v roce 1912 patentována společností Merck jako účinný lék na hubnutí, avšak nikdy nebyla vyráběna a užívána pro tento účel. V 50. letech probíhaly s touto látkou pokusy pro využití v psychoterapii. Výsledky pokusu byly terapeuty hodnoceny velmi pozitivně. Užívání MDMA pro osobní účely se začalo objevovat ve Spojených státech amerických v průběhu sedmdesátých let. Následně trend užívání látky přecházelo do Velké Británie a ostatních států Evropy. Od osmdesátých let bylo zaznamenáno pravidelné užívání extáze v několika evropských státech. Tato látka je v současné době nejrozšířenější drogou užívanou mladistvými jedinci na oslavách, v tanečních klubech a dalších skupinových akcích, které jsou převážně za doprovodu reprodukované hudby.

Jedná se o bílou krystalickou látku, která má hořkou chuť. Na trhu se vyskytuje ve formě tablet či kapslí. Látka je užívaná jedinci nejčastěji v průměru osmdesáti až sto miligramů na osobu. Na extázi nevzniká závislost a lze ji mít dlouhodobě pod kontrolou.

Extáze se řadí do skupiny látek povzbuzujících (stimulancií), ale také halucinogenů. U jedinců, jenž látku užívají, většinou vyvolává příjemné, lehce kontrolovatelné emoční stavy, bezstarostné stavy, pocity štěstí a blaha často doprovázenými halucinacemi. Jedinec užívající extázi většinou vyvíjí převážně vysokou taneční aktivitu. Taneční aktivitu může vyvinout tak vysokou, až dojde k celkovému vyčerpání. Uživatel pocit vyčerpání buď nevnímá, anebo je pocit přerušen příjemnými prožitky. Tento stav může mít za následek tělesné poškození.⁵⁰

⁴⁹ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 151. ISBN 80-86734-05-6.

⁵⁰ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 200. ISBN 80-86734-05-6.

4.7 Halucinogenní houby – lysohlávky

Halucinogenní houby rodu *Lysohlávek* se běžně vyskytují na území České republiky. Dostupnost této drogy na trhu je velmi snadná vzhledem k snadnému sběru a rychlému zpracování. Lysohlávky obsahují látku zvanou psilocybin a psilocin. Psilocybin není obsažen pouze v lysohlávkách, ale taktéž v dalších houbách. Jelikož nelze množství látky v houbě lehce odhadnout, tak zde nastává riziko, při kterém je obtížné kontrolovat intoxikaci. Většinou jsou lysohlávky vnímány jako příležitostní nebo sezónní drogy. Pro potlačení chuti jsou hlavičky hub některými uživateli máčeny do medu a následně pozřeny ústy jedince.⁵⁴

V přírodě se vyskytuje několik druhů lysohlávek. Mezi nejznámější se řadí lysohlávky české, kopinaté, kubánské, lesní a mnohé další. Rostou po celém světě. Dříve se halucinogenní houby užívali v rámci různých rituálů a obřadů původních kmenů, které pocházely ze Spojených států amerických. Tyto houby mají žlutohnědou až tmavě hnědou barvu klobouku. Klobouk houby je zvonkovitého tvaru. Spodní část plodnic houby takzvaná třeň dorůstá až do délky deseti centimetrů. Třeň bývá často zavlňená.

V případě užití se mezi dvaceti až třiceti minutami začne u jedince objevovat nestandardní vnímání okolí. Intoxikovaný může vnímat sytější barvy či detaily, kterých by si za normálních okolností nevšiml. Během požití hub je možné, že se uživateli dostaví nevolnost nebo zvracení.⁵⁵

Obrázek 7: Lysohlávky⁵⁶

⁵⁴ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 170. ISBN 80-86734-05-6.

⁵⁵ LSD a jiné halucinogeny. *PREVCENTRUM* [online]. © 2017 [2021-03-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.prevcentrum.cz/informace-o-drogach/lsd/>>.

⁵⁶ Lysohlávky [Online]. [2021-03-27]. Dostupné z WWW: <<https://a2larm.cz/2019/12/cesko-dosud-resi-vztah-ke-konopi-ve-svete-uz-se-o-legalizaci-hlasi-lysohlavky/>>.

4.8 Kokain

Kokain pochází z jihoamerického keře *Erythroxylon koka* LAM tedy z pravé koky. Jsou to nezapáchající bílé šupinovité krystalky lesklého povrchu. Krystalky mají nahořklou chuť a znecitlivují jazyk. Standardním způsobem je droga aplikována do úst formou listů koky, kdy uživatel listy přežvykuje. V mírném pásu se nenachází ideální podmínky pro růst koky, proto se zde rostlina nevyskytuje. Uživatelé takzvaní žvýkači za den spotřebují v průměru 25-50 gramů kokových listů. Nejčastěji se kokain vdechuje nosem a ojediněle se aplikuje injekční jehlou přímo vpichem do kůže. Taktéž lze tento druh drogy kouřit. Účinek látky závisí na formě podání. Zhruba po třiceti minutách účinek látky ustupuje. Kokain lze zachytit v moči do tří dnů od užití, nicméně průměrem se látka v moči drží zhruba tři až šest hodin.

Řadí se do psychostimulačních drog, které mají nepřírozený budivý efekt na centrální nervový systém. Jakmile látka začne účinkovat, tak uživateli vzestoupí krevní tlak, zrychlí se mu puls, rozšíří se mu zornice a začne se potit. Možné je, že se účinky projeví i nevolností a blednutím. Při prvotním užití drogy je možné zaznamenat srdeční slabost a třes rukou. Ve stavu intoxikace je uživatel veselý, přátelský, dostává se do příjemného halucinogenního stavu a má zvýšený fyzický výkon. Na první pohled je tato osoba velmi nápadná vysokým přebytkem energie, komunikativností a hyperaktivitou. Dostavuje se stav zvýšené sexuální touhy nejen u žen, ale i u mužů. Intoxikované osoby přestávají mít chuť k jídlu, což vede k anorektickému onemocnění. Dochází k silné psychické závislosti. Opakované užívání kokainu způsobuje různá onemocnění, při kterých stoupá riziko srdečních a mozkových příhod. Vdechování nosem má za následek místní odumrtí nosu, postižení či ztrátu čichu. Odvykáací metoda se provádí v několika fázích. V prvopočátku, kdy jedinec přestane látku užívat, tak se dostavuje několikadenní únava, která je přerušovaná stavem bdělosti, doprovázená obrovským hladem a velkým příjmem potravy. V tomto stavu člověk pociťuje úzkost, depresi a sebevražedné myšlení. V druhé fázi abstinent pociťuje velkou touhu po droze. Stav deprese stále přetrvávají s pocitem podrážděnosti. Předpoklad doby trvání je v řádu několika dnů či týdnů. V poslední řadě se abstinent dostane do mírných obtíží, depresivní nálady postupně odeznívají a touha po aplikaci drogy slábne, avšak někdy touha po droze zesílí. Předpoklad doby trvání je zhruba několik týdnů až měsíců.⁵⁷

⁵⁷ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 165-166. ISBN 80-86734-05-6.

4.9 Pervitin

Účinnou látkou je metamfetamin pocházející z řad amfetaminů, který má formu mikrokrystického bílého nezapáchajícího prášku hořké chuti. Většinou má žlutou či fialovou barvu. Aplikuje se ústy, vdechováním nosem nebo zaváděním látky přímo do krve injekční jehlou takzvaně nitrožilně. Účinek nastupuje v řádu několika minut. Omámení látkou trvá v průměru od osmi do dvaceti čtyř hodin. V těle uživatele přetrvává látka zhruba čtyřicet osm hodin až čtrnáct dnů.

Pervitin působí nejen na psychickou, ale i fyzickou stránku jedince. Užití snižuje únavu, dochází ke stereotypnímu chování. Postupem času se vytrácí chuť k jídlu, která přechází k mentální anorexii. Látka v těle uvolňuje zásoby energie a tím se zvyšuje výkonnost celého organismu, což urychluje psychické i fyzické tempo. Intoxikovaný má rozšířené zorničky a zvýšený krevní tlak i tep. Organismus pracuje až do vyčerpání. Je urychlený tok myšlenek, zvýšená pozornost a soustředěnost. Při euforii se dostaví pocit sebejistoty a rozhodnosti bez potřeby spánku, avšak může být navozen pocit strachu a úzkosti. Následně bývá přechod do stavu deprese s hlubokou únavou a skleslostí. Tato fáze se nazývá stav dojezdu. Existuje zde vysoké riziko závislosti nejen psychické, ale i fyzické. Uživatel si může dlouhou dobu myslet, že má užívání drogy pod kontrolou, nicméně v tuto chvíli existuje vysoká pravděpodobnost vzniklé závislosti. Velmi často u uživatelů pervitinu dochází k samoléčbě závislosti heroinem, z čehož je pravděpodobnost vzniku závislosti na heroin.⁵⁸

Obrázek 8: Pervitin⁵⁹

⁵⁸ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 166-167. ISBN 80-86734-05-6.

⁵⁹ Pervitin [Online]. [2021-03-27]. Dostupné z WWW: <https://www.lidovky.cz/svet/vas-pervitin-muze-obsahovat-koronavir-otestujeme-vam-ho-lakala-zlocince-policie-v-usa.A200303_134658_ln_zahranici_mha>.

5 Statistický přehled PČR

Počátkem roku 2016 PČR přistoupila ke kompletnímu přepracování Evidenčně-statistického systému kriminality. Změna nastala nejen u hardwarového vybavení, ale byl pozměněn také software, u kterého došlo k přeprogramování. Přešlo se na nový způsob počítání věku pachatelů. V minulých letech se věk pachatele počítal od data narození po sdělení obvinění. Nyní je věk pachatele počítán k datu spáchání trestné činnosti. Na základě toho došlo k posunu věku k nižším věkovým kategoriím. Toto podmínilo nárůst trestné činnosti nižších věkových kategorií.

Policie České republiky vytváří každý měsíc statistické přehledy páchané kriminality nejen na území celé České republiky, ale také v konkrétních krajích České republiky. Na základě statistiky PČR je níže zobrazena tabulka vybraných trestných činů v oblasti drogové sféry, které byly páchany mladistvými. V tabulce lze nalézt, kolik konkrétních trestných činů bylo za dané období registrováno a z toho objasněno (Česká republika, Ústecký kraj). Skutky registrované a z toho objasněné jsou takové protiprávní skutky, kde datum zahájení trestního řízení i datum objasnění je evidován za stejné období předmětného roku. Objasněnými skutky celkem se rozumí takové skutky, kde je součet skutků objasněných.

Seznam vybraných trestných činů v oblasti drogové sféry ze statistiky PČR:

- § 283 Trestního zákona = nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů pro jiného
- § 284 Trestního zákona = nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů pro sebe
- § 285 Trestního zákona = nedovolené pěstování rostlin obsahující omamnou látku
- § 286 Trestního zákona = nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů pro výrobu
- § 287 Trestního zákona = šíření toxikomanie⁶⁰

⁶⁰ Statistické přehledy kriminality za rok 2020. *Policie České republiky* [online]. © 2021 [2021-02-16]. Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>>.

Tabulka 1: Statistika vybraných TČ v oblasti drog páchaných mladistvými za rok 2020⁶¹

Zákon č. 40/2009 Sb.	Česká republika	Ústecký kraj
§	Počet registrovaných TČ	Počet registrovaných TČ
283	90	5
284	12	0
285	0	0
286	0	0
287	0	0

6 Základní rizika spojená s užíváním drog

Užívání návykových látek s sebou nese několik zásadních rizik. V obecné rovině je nám známo například riziko sociální, zdravotní, finanční či rodinné.⁶²

6.1 Sociální riziko

Sociálním rizikem rozumíme například ztrátu kontaktu s okolím světem. Drogově závislá osoba se natolik poddá droze, že přestane mít zájem nejen o přátele, ale i o ostatní jedince ve svém okolí.⁶³

Prvotním sociálním následkem při stálém užívání návykových látek bývá většinou ztráta zaměstnání. Drogově závislý jedinec má převážně sníženou schopnost soustředění se. Uživatel přestává kontrolovat nejen své výstupy, ale i jednání. Především přestává dbát o svůj vzhled a upoutává pozornost na užívání drog. Dalším ze sociálních následků, které se mohou objevit u uživatele návykových látek je ztráta blízkých přátel. Postupně uživatel vyhledává nový okruh přátel, které si vybírá povětšinou z řad dalších uživatelů drog. Závislé osoby jsou rizikovou skupinou, u níž je vysoká pravděpodobnost páchaní trestných činů.⁶⁴

⁶¹ Zdroj: vlastní zpracování

⁶² Důsledky drogové závislosti. *INFODROGY.ESTRANKY* [online]. © 2021 [2021-03-14]. Dostupné z WWW: <<https://infodrogy.estranky.cz/clanky/rizika-a-zdravotni-problemy/dusledky-drogove-zavislosti.html>>.

⁶³ Důsledky drogové závislosti. *INFODROGY.ESTRANKY* [online]. © 2021 [2021-03-14]. Dostupné z WWW: <<https://infodrogy.estranky.cz/clanky/rizika-a-zdravotni-problemy/dusledky-drogove-zavislosti.html>>.

⁶⁴ Sociální dopady drogové závislosti. *Substituční léčba* [online]. [2021-03-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.substitutni-lecba.cz/novinky/socialni-dopady-drogove-zavislosti-99>>.

6.2 Zdravotní riziko

U zdravotních rizik se rozlišují abstinenční příznaky a vliv užívání drog na lidský organismus. Zdravotní následky se projevují postupem času od častého užívání návykových látek. Mezi zdravotní následky patří především nespavost, nechut' k jídlu, která přechází až k mentální anorexii, poruchy ledvin, jater, mozku, vidění, sluchu, čichu, zhoršení paměti a mnohé další. Vše záleží na způsobu užívání drogy, fyzickém i psychickém stavu uživatele a jiných okolnostech. Nadále užíváním drog mohou nastat taktéž nepřímé důsledky způsobené používáním nehygienického materiálu při aplikaci drogy. Příkladem může být dávkování tekuté drogy znečištěnou injekční jehlou, z čehož může mít uživatel otravu krve, žloutenku či další nemoci přenášené krví. Existují humanitní organizace, které pro zabránění šíření výše zmíněných nemocí nabízejí narkomanům výměnu použitého materiálu za sterilní.⁶⁵

6.3 Finanční riziko

Vzhledem k negativním okolnostem, které vzniknou na základě užívání návykových látek, uživatelé drog převážně ztrácejí o své stálé zaměstnání, čímž přicházejí o stálý příjem financí. Mnozí z uživatelů se takto dostanou lehce do finančních problémů, ze kterých se těžko dostávají zpět.⁶⁶

6.4 Rodinné riziko

Důsledky používání návykových látek mají velmi negativní dopad na rodinné vztahy. V průběhu závislosti nastává problém většinou v oblasti financí, častých pozdních příchodů, změna vzhledu, chování a jiné. Častokrát se rodina na základě nestandardního chování závislého člověka zřekne a přestane s ním komunikovat.⁶⁷

Velmi důležitou roli, která souvisí s užíváním drog, hraje převážně rodinné prostředí, ve kterém jedinec vyrůstá. U jedince vyrůstajícího v rodině, kde se vyskytuje porucha užívání návykových látek existuje vysoká pravděpodobnost, že se ve svém životě bude potýkat se vnikem problémů souvisejících s užíváním drog. Nedávná studie zjistila, že porucha stálého užívání alkoholu je z padesáti procent dědičná. Zjištění naznačují, že

⁶⁵ Důsledky drogové závislosti. *INFODROGY.ESTRANKY* [online]. © 2021 [2021-03-14]. Dostupné z WWW: <<https://infodrogy.estranky.cz/clanky/rizika-a-zdravotni-problemy/dusledky-drogove-za-vislosti.html>>.

⁶⁶ Důsledky drogové závislosti. *INFODROGY.ESTRANKY* [online]. © 2021 [2021-03-14]. Dostupné z WWW: <<https://infodrogy.estranky.cz/clanky/rizika-a-zdravotni-problemy/dusledky-drogove-za-vislosti.html>>.

⁶⁷ Důsledky drogové závislosti. *INFODROGY.ESTRANKY* [online]. © 2021 [2021-03-14]. Dostupné z WWW: <<https://infodrogy.estranky.cz/clanky/rizika-a-zdravotni-problemy/dusledky-drogove-za-vislosti.html>>.

v lidském těle je několik genů, které mají malé účinky a vzájemně se sjednocují s okolním světem, aby se u jedince buď zvýšila, anebo snížila náchylnost k poruchám užívání návykových látek.⁶⁸

7 Pomoc uživatelům drog

Protidrogovou politiku na národní úrovni řídí Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky. V roce 1993 byla založena Meziresortní protidrogová komise a následně v roce 2002 byla přejmenována na Radu vlády pro koordinaci protidrogové politiky (RVKPP).

Protidrogová politika je komplexní a řízený soubor, který má charakter vzdělávacího, léčebného, sociálního, kontrolního či preventivního opatření. Cílem je předcházet negativním vlivům, jež jsou spojené s jednáním drogově závislých jedinců, jimiž mohou být zdravotní, sociální, ekonomické, nehmotné škody působících nejen na uživatele, ale také na okolní společnost. Česká republika se zabývá protidrogovou politikou na místní, krajské a národní úrovni. Rada vlády vytváří základ pro běžnou komunikaci s ministerstvy a s příslušnými orgány veřejné správy či dalšími subjekty podílející se na protidrogové politice.⁶⁹

Existuje celá řada institucí, které napomáhají uživatelům řešit problémy spojené s užíváním drog. Uživatelé drog mohou vyhledat pomoc například přes telefonní centra, kde jim telefonní operátoři mohou poskytnout rady ohledně drogové problematiky či je odkázat na konkrétní pracovní střediska, která se zabývají drogovou problematikou. Mezi instituce, které napomáhají uživatelům drog se řadí například různé poradenské kanceláře, kontaktní centra, detoxikační střediska, nemocnice, rehabilitační a resocializační centra, terapeutické komunity a jiné.⁷⁰

7.1 Kontaktní centra

Kontaktní centra jsou odborná zařízení nabízející služby, která napomáhají snižovat rizika související s užíváním drog.

⁶⁸ Gray, K. M., Squeglia, L. M. Research Review: What have we learned about adolescent substance use. *ACAMH* [online]. © 2021 [2021-03-23]. Dostupné z WWW: <<https://doi.org/10.1111/jcpp.12783>>.

⁶⁹ Politika v oblasti závislostního chování. *Vláda České republiky* [online]. [2021-03-30]. Dostupné z WWW: <<https://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/protidrogova-politika-180471/>>.

⁷⁰ HEJDA, J., KRAJNÍK, V. *Drugs: the social phenomenon of today*. Praha: Police academy of the Czech Republic, 2004, s. 107-109. ISBN 80-7251-156-4.

Jsou určena pro osoby starší 15 let, které hledají odbornou pomoc, informace nebo sociální či zdravotní služby v důsledku užívání návykových látek. Kontaktní centra nabízejí těmto osobám podporu k provedení změn, díky kterým se jedinec bude moci navrátit do společnosti a k životu bez užívání návykových látek. Poradenské služby mohou využívat i rodinní příslušníci či osoby blízké uživatele drog, kteří vyhledávají odborné rady a chtějí se orientovat v drogové problematice. Kontaktní centra poskytují taktéž odborné znalosti široké veřejnosti, stáží spolupracuje na výzkumech s cílem snížit současný drogový problém a podpořit protidrogovou politiku.

Sociální služby kontaktních center si zakládají na dobrovolné účasti klientů, anonymitě a diskrétnosti. Snaží se uživatele motivovat k samostatnému a aktivnímu životu. Ke klientům přistupují individuálně.⁷¹

V Ústeckém kraji existuje několik kontaktních center. Kontaktní a poradenské centrum pro drogově závislé se nachází v Děčíně a Rumburku. Nadále jsou kontaktní centra vybudována v Teplicích, Mostě, Chomutově a také v Kadani.⁷²

7.2 Rizikové faktory a prevence

Podle zjištění CDC (Centrum pro kontrolu a prevenci chorob Spojených států amerických) je několik zásadních faktorů, které předurčují náchylnost jedince k užívání drog a omamných látek. Do výčtu těchto faktorů patří například historie užívání drog v rodině. V tomto případě se pro dospívajícího jedince přímo nabízí kopírovat chování, které vidí nebo viděl ve svém nejbližším okolí. Příznivé postoje rodičů k drogám ať už měkkým či tvrdým rovněž velmi negativně ovlivňují přístup mladistvých k těmto látkám. Pokud je dospívající člověk denně vystaven účinkům například tabákového kouře nebo vidí denní popíjení alkoholu je velmi zvýšená pravděpodobnost, že bude toto sám vyhledávat. Slabý nebo žádný rodičovský dohled také přispívá k zvýšení rizika. Mladiství dospívající v prostředí, kde se rodičovský dohled v lepším případě omezuje na minimum, v horším zcela chybí, mají často sklony k rizikovému chování a vyhledávání vrstevníků s podobným problémem. Není pravidlem, že musí být ze sociálně slabších poměrů. Stačí velmi zaneprázdnění rodiče, kteří věnují výchově mladistvého minimální, nebo žádnou

⁷¹ K-Centrum. Průvodce službami KC. *Centrum protidrogové prevence a terapie* [online]. © 2021 [2021-03-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.cppt.cz/nase-zarizeni/k-centrum>>.

⁷² Kontaktní centrum se sídlem v Ústeckém kraji. *Interaktivní katalog jevů a služeb pro rodiny a děti* [online]. [2021-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://katalog.pra.vonadestvi.cz/mpsv/ciselniky.nsf/i/S042?opendocument&:CZ042>>.

pozornost. Podle CDC má dále vliv rodinné odmítání sexuální orientace. V takovém případě hledá dospívající člověk často únik od problému, který mu krátkodobě dokáže drogy poskytnout. Z dlouhodobého hlediska však téměř nikdy nedopočítá následky, které může takovýto únik v podobě drog poskytnout. Jako další faktory zmiňují například propojenost v rámci školy, sexuální zneužívání během dětství a dospívání, a psychické zdravotní problémy.⁷³

NIH (Národní institut pro zdraví, Spojené státy americké) naopak upozorňuje, že tyto příznaky jsou různé u každého jednotlivce a nemusí vůbec vést k užívání drog ani závislosti. Ačkoliv statisticky existuje vysoká korelace mezi těmito jevy a závislostí, může se vyskytovat i jedinec s kombinací několika rizikových faktorů zvyšujících riziko užívání drog, který se k drogám nikdy neupne, ale ani je nevyzkouší. Již během nejranější fáze dětství lze dle NIH podpořit nebo upozadit sklony k drogové závislosti. Jako příklady zvýraznění sklonů uvádějí chybějící vazbu a péči mezi rodičem nebo opatrovníkem a dítětem, neúčinné rodičovství a rodič nebo opatrovník, který sám užívá drogy. Na druhou stranu je právě na rodině, jakou podporu a ochranu proti pozdějšímu užívání drog dítěti poskytne. Základní a jednoduché principy poskytnutí takové ochrany dle NIH jsou silné pouto mezi rodičem a dítětem. Rodičovská angažovanost v životě dítěte – celkový zájem o dítě. Jasně limity a konzistentní vymezování disciplíny. Jako faktory nepodléhající rodinnému prostředí pak NIH uvádí špatné chování ve třídě, špatný školní prospěch a kontakt s vrstevníky užívajícími drogy.⁷⁴

7.2.1 Možnosti prevence

CDC dále uvádí několik možností prevence při odhalení těchto rizikových faktorů. Jejich výčet je následující. Zapojení rodičů a rodiny do výchovy dítěte, rodinná podpora, odmítání drog ze strany rodičů, rodičovský dohled a školní propojenost – angažovanost. Z výčtu je patrné, že největší podíl prevence a možného zamezení styku mladistvého s drogou hraje vždy rodina a výchova. Tyto faktory jsou často společným jmenovatelem. Instituce jako kontaktní centra pak už jen zmírňují následky daného

⁷³ High-Risk Substance Use Among Youth. *CDC* [online]. [2021-03-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.cdc.gov/healthyyouth/substance-use/index.htm>>.

⁷⁴ What are the early signs of risk that may predict later drug abuse. *NIH* [online]. [2021-03-29]. Dostupné z WWW: <[https://www.drugabuse.gov/publications/preventing-drug-use-among-children-adolescents/chapter-1-risk-factors-protective-factors/what-are-early-signs->](https://www.drugabuse.gov/publications/preventing-drug-use-among-children-adolescents/chapter-1-risk-factors-protective-factors/what-are-early-signs-)>.

chování. Největší potenciál k zamezení samotnému započetí problematického chování dle CDC tkví vždy v rodině a rodinném zázemí.⁷⁵

Na základě výzkumu NIH se ukázalo, že klíčové rizikové období jsou vždy spojená s velkými změnami v životní fázi dítěte a mladistvého. K prvnímu takovému přechodu dochází, když dítě opouští bezpečí rodiny a nastupuje do školy. Další následuje později, když opouští základní školu a nastupuje na školu střední. Často v tomto období prožívají nové školní situace, sociální interakce a nutnost vyjít s širší skupinou vrstevníků. V této fázi dospívání je dítě velmi náchylné k prvnímu styku s drogou. Další takový přechod následuje při opuštění domova za účelem studia vysoké školy nebo započetí samotného pracovního života.⁷⁶

⁷⁵ High-Risk Substance Use Among Youth. *CDC* [online]. [2021-03-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.cdc.gov/healthyyouth/substance-use/index.htm>>.

⁷⁶ What are the highest risk periods for drug abuse among youth. *NIH* [online]. [2021-03-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.drugabuse.gov/publications/preventing-drug-use-among-children-adolescents/chapter-1-risk-factors-protective-factors/what-are-highest-risk>>.

8 Praktická část

Praktická část bakalářské práce bude sestávat z dotazníkového šetření, který se bude zabývat výzkumem užívání měkkých a tvrdých drog mladistvými v Ústeckém kraji. Z dotazníkového šetření bude známo, zdali mladiství jedinci mají povědomí o možných rizicích v rámci užívání drog, a také domnívají-li se, že mají dostatek informací ohledně drogové problematiky.

Na základě současné situace vládních omezení spojených s pandemií viru SARS COV-19 bude dotazníkové šetření poskytnuto respondentům v online formě. Otázky budou nejen uzavřené, ale i otevřené. Dotazy budou voleny tak, aby při vyhodnocení obdržených informací splňovaly stanovený cíl.

8.1 Výběr vzorku respondentů

Bakalářská práce vzniká v době, kdy přetrvává globální problém pandemie Covid-19, respondenti byli osloveni výhradně online formou. Dotazníkové šetření bylo vytvořeno za pomoci internetové stránky Survio.com, kde je možné tvořit vlastní strukturu dotazníku a následně sbírat potřebná data. Pro zadané dotazníkové šetření byl vygenerován internetový odkaz, který byl následně rozeslán mezi vybrané respondenty přes sociální sítě například Facebook či Instagram. Souběžně byli osloveni někteří ředitelé středních škol a středních odborných učilišť s prosbou, zdali by bylo možné poslat internetový odkaz na dotazníkové šetření mezi studenty. Vzdělávací zařízení byla volena tak, aby byl na výstupu získán reprezentativní vzorek napříč Ústeckým krajem. Výběr školních zařízení byl zcela záměrný, protože v těchto zařízeních se vyskytuje převážná většina mladistvých studentů, na které dotazníkové šetření míří především. Školy tak aktuálně představují jeden z nejlepších kanálů, kterým lze dotazník zprostředkovat cílovému respondentovi.

8.2 Dotazníkové šetření

Formální stránka i obsah dotazníku byly sestaveny tak, aby vyhovovaly prostředí, ve kterém bude sběr dat probíhat. Online dotazník se skládá celkem ze tří stran. Titulní strana dotazníku představuje název zkoumaného tématu s žádostí o vyplnění. Nadále ve stručném popisku informuje, komu je dotazník určen, důvod sběru dat a předběžné poděkování respondentovi za čas strávený při vyplňování. Ve spodní části titulní strany je možné kliknutím na kolonku „spustit dotazník teď“ začít s vyplňováním otázek.

Respondentovi se následně otevře stránka s kladenými otázkami. Celkový počet otázek je jedenáct včetně dvou rozřazovacích. Otázky jsou seřazeny následovně.

První otázka byla kladena na pohlaví jedince, aby bylo možné rozdělit zvláště muže a ženy.

Následující otázka se zaměřovala na věk respondenta. Na základě doporučení vedoucího bakalářské práce byly věkové kategorie rozřazeny do pěti skupin. První věkovou kategorií jsou jedinci, kteří nedovršili patnácti let. Další tři skupiny jsou zvláště rozděleny na patnáctý, šestnáctý a sedmnáctý věk, jelikož lidé v této věkové kategorii jsou, dle platných právních norem České republiky, zařazeni do skupiny mladistvých. Poslední pátou věkovou kategorií jsou lidé dospělí. Dospělým jedincem se rozumí člověk, který dovršil osmnácti let.

Ve třetí otázce je respondent tázán: „Jaký typ měkkých drog jste osobně užil/užila?“. Na danou otázku jsou uzavřené odpovědi, s pěti možnostmi volby. Bylo možné volit kofein, tabákové výrobky, marihuanu, hašiš a alkohol. Zde mohl respondent vybrat jednu a více odpovědí. Pro účely dotazníkového šetření byl alkohol zařazen do skupiny měkkých návykových látek, aby při závěrečném hodnocení nedošlo k nepřesnosti výsledků. V současné době je rozdělení alkoholu dle rizika nejednoznačné. Některé zdroje řadí alkohol do skupiny měkkých návykových látek, a naopak některé zdroje řadí alkohol do tvrdých návykových látek viz. odstavec číslo 3.3. Účelem této otázky bylo zjistit, s jakými typy měkkých návykových látek mají respondenti osobní zkušenosti.

Čtvrtá otázka zněla: „V kolika letech jste poprvé užil/užila měkkou drogu?“. Forma odpovědi byla otevřená.

Za páté byla respondentovi kladena otázka: „Užil/užila jste v minulosti některý z uvedených typů drog? Jestliže ano, uveďte jaký:“. Forma odpovědi byla nejen uzavřená, ale i otevřená. Bylo přípustné volit jednu a více odpovědí ze sedmi různých typů tvrdých drog, anebo respondent mohl zvolit, že nemá žádnou zkušenost s užitím tvrdých drog. Následující devátá otázka byla otevřená. Výběr odpovědí: extáze, heroin, kokain, LSD, halucinogenní houby – lysohlávky, pervitin, toluen, žádný typ tvrdých drog jsem nikdy nevykoušel/a, jiný. Touto otázkou bude možné zjistit, jaký je současný stav situace týkající se užívání tvrdých drog mladistvými.

Za šesté: „V kolika letech jste některou z tvrdých drog poprvé užil/užila?“. Forma odpovědi byla otevřená.

Za sedmé: „Užíváte v současné době nějaký typ tvrdých drog?“ zde bylo možné vybrat pouze jednu ze dvou odpovědí a to následujících: ano, ne.

V osmé otázce respondent odpovídal volně na dotaz, zdali má povědomí o možných rizicích spojených s užíváním drog. V případě, že ano, měl uvést alespoň dvě rizika. Cílem kladené otázky bylo zjistit, zdali mladiství jedinci mají povědomí o možných rizicích, která mohou nastat užíváním drog. Rizik spojených s užíváním drog existuje několik viz. odstavec číslo šest. Otázka byla volena záměrně tak, aby respondent musel uvést konkrétní rizika. Tímto došlo k eliminaci pouhého zaškrtnutí možnosti – ano, znám rizika – bez toho aniž by respondent dokázal, jaká konkrétní rizika zná.

Za deváté je položena respondentům otázka, zdali se domnívají, že mají dostatek informací ohledně drog. Bylo možné vybrat pouze jednu ze dvou odpovědí a to následujících: ano, ne.

Další otázka zněla: „Jaký byl Váš prvotní důvod k užití jakékoliv drogy?“. Tato otázka měla formu otevřených i uzavřených odpovědí, kde bylo možné vybrat pouze jednu variantu: únik od problémů, z donucení, z legrace, na popud přátel, jiný. Z obdržených odpovědí bude možné zkoumat, jaký je nejčastější prvotní důvod užití drog mladistvých. Na základě takového zjištění je možné učinit i doporučení pro opatření. Lokalizovat hlavní příčiny pro prvotní užívání drog a ty následně eliminovat.

Poslední jedenáctou otázkou byl respondent tázán: „V případě, že byste užívání drog neměl/a pod kontrolou, na koho byste se obrátil/a s žádostí o pomoc?“. Respondentovi bylo umožněno vybrat si jednu z následujících odpovědí: přátelé, rodina, psycholog, na nikoho, jiné. Forma odpovědí byla kombinovaná.

8.3 Sběr dat

Shromažďování dat probíhalo v březnu 2021. Data byla shromažďována pomocí online dotazníku na portále Survio.com, kde byl vygenerován internetový odkaz, který byl následně rozeslán respondentům.⁷⁷ Náhled dotazníkového šetření je v příloze číslo I, II, III. Respondenti byli osloveni přes sociální síť Facebook či Instagram. Rovněž byli

⁷⁷ Bráborcová, L. Drogy a drogová závislost mladistvých v Ústeckém kraji. *Survio* [online]. 2021 [2021-03-28]. Dostupné z WWW: <<https://www.survio.com/survey/d/N1E8V1T5R2L8G4A9N>>.

požádání někteří ředitelé školských zařízení s prosbou, zdali by bylo možné poslat internetový odkaz na dotazníkové šetření mezi studenty. Žádost byla poslána ředitelům níže rozepsaných školských zařízení:

- Střední škola diplomacie a veřejné správy s.r.o., Most, Ústecký kraj
- Soukromá střední odborná škola (1.KŠPA) s.r.o., Litoměřice, Ústecký kraj
- Střední průmyslová škola Strojírna Litvínov, spol. s.r.o., Litvínov, Ústecký kraj
- Střední škola stavební a strojní, Teplice, Ústecký kraj
- Soukromá podřipská střední odborná škola a střední odborné učiliště o.p.s., Roudnice nad Labem, Ústecký kraj

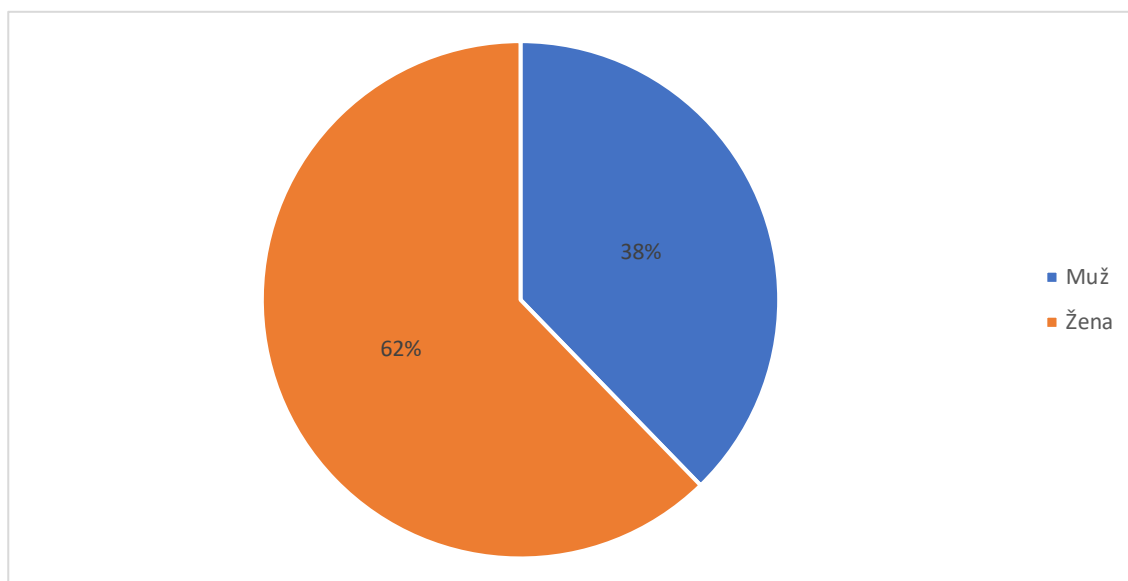
8.4 Zpracování a vyhodnocení dat

Na dotazníkové šetření reagovalo celkem 162 respondentů. Odpovědi respondentů, kteří svým věkem nemohli být zahrnuti do skupiny mladistvých, byli vyřazeni. Tato preselekce vedla k vyřazení celkem 56 respondentů. Zbýlých 106 respondentů bude pro následnou analýzu a interpretaci dat získaných z dotazníkového šetření považováno za kompletní vzorek respondentů. Data z dotazníkového šetření byla exportována do programu MS Excel, kdy za pomoci kontingenčních tabulek vznikl jeden list pro každou otázku. Následně byly z nashromážděných a vyhodnocených dat sestaveny grafy pro lepší vizuální zprostředkování výstupů v totožném programu MS Excel.

8.5 Analýza a interpretace dotazníkového šetření

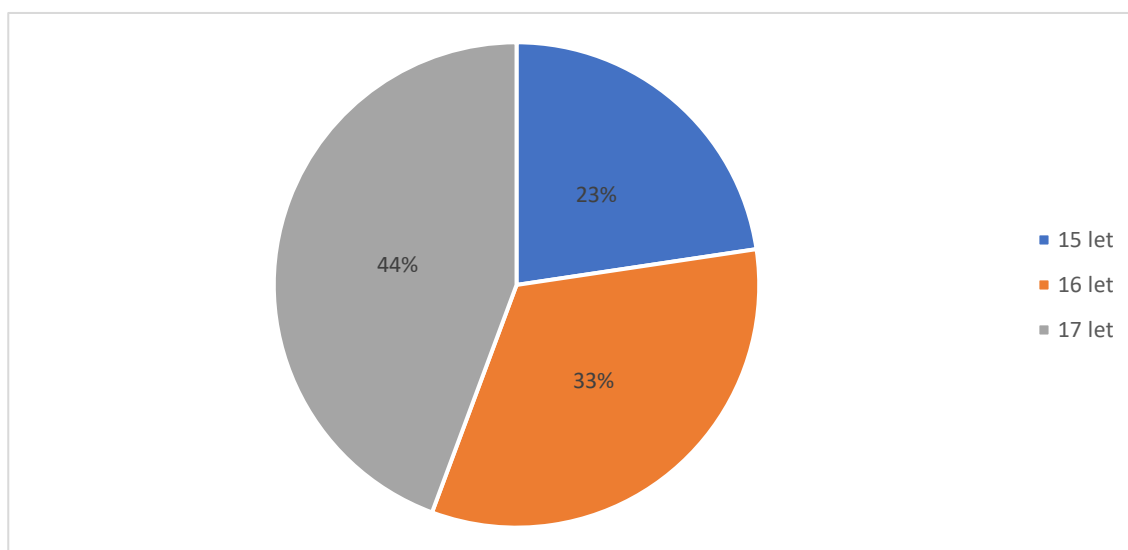
Dle první vyhodnocené rozřazovací otázky bylo z celkového počtu 106 respondentů 40 mužů a 66 žen. Z analýzy vyplývá, že se dotazníkového šetření účastnilo více žen než mužů viz. graf číslo 1. Významným vlivem na počet vyplněných dotazníků byla samotná ochota oslovených jedinců dotazník vyplnit. Vzhledem k tomu, že byl dotazník poskytnut pouze formou internetového odkazu, nebylo možné kontrolovat a podněcovat vyplnění dotazníku, jak by tomu bylo například při osobním dotazování. Naopak při osobním dotazování by hrozila situace, kdy respondent není upřímný kvůli nízké anonymitě svých odpovědí. Nicméně tato nerovnost v pohlaví respondentů nehraje zásadní roli ve zkoumání daného tématu – užívání drog mladistvými.

Graf 1: Poměr žen a mužů, kteří se účastnili vyplňování dotazníkové šetření⁷⁸

Na dotazníkové šetření odpovědělo 24 respondentů ve věku 15 let, 35 respondentů ve věku 16 let a 47 respondentů ve věku 17 let, z čehož vychází, že na dotazníkové šetření nejvíce reagovali respondenti ve věku 17 let viz. graf číslo 2. Lze tedy konstatovat že rozložení věkových skupin jednotlivých respondentů v kategorii mladistvých je vyrovnáno zhruba na třetiny. Výsledek dotazníkového šetření bude tedy reprezentovat celou skupinu mladistvých relativně rovnoměrně.

Graf 2: Věkový poměr respondentů vyjádřen v procentech⁷⁹

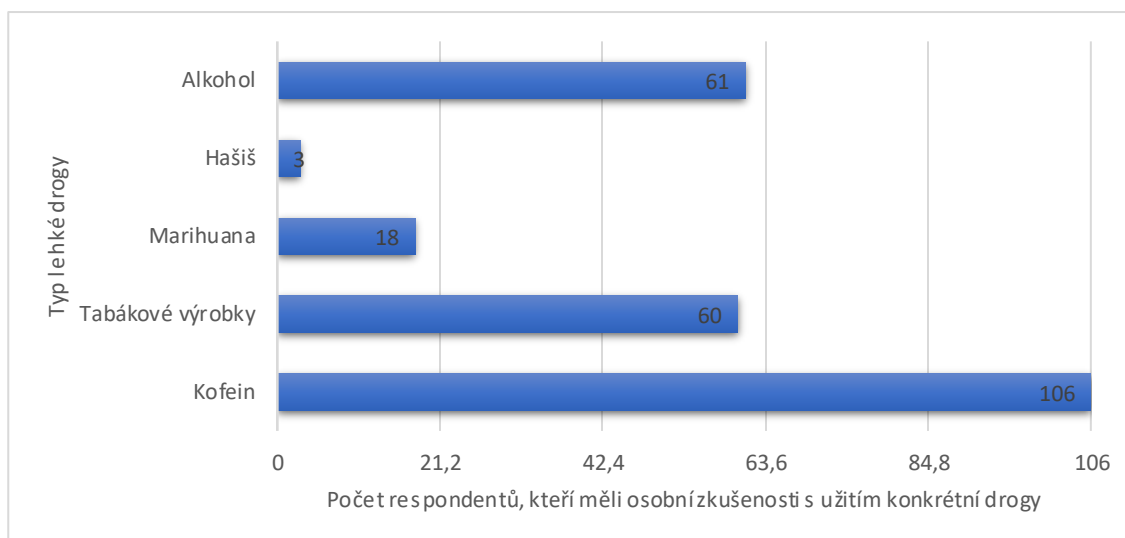
⁷⁸ Zdroj: vlastní zpracování

⁷⁹ Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu číslo 3 je patrné, že mladiství jedinci mají osobní zkušenosti s užíváním lehkých drog. Z celkového počtu 106 respondentů mají mladiství nejvíce zkušenosti s kofeinem. Pro kofein hlasoval plný počet respondentů. Nadále 61 osob má zkušenosti s užíváním alkoholu. Alkohol byl pro účely bakalářské práce přiřazen do skupiny lehkých drog, byť je mnohdy označován za látku patřící do skupiny tvrdých návykových látek. Třetí nejužívanější lehkou drogou jsou dle dotazníkového šetření tabákové výrobky. S tabákovými výrobky má zkušenosti 60 respondentů. S marihuanou má osobní zkušenosti pouze 18 respondentů. V seznamu byl též uveden hašiš, se kterým má zkušenosti nejmenší počet respondentů. Pouze 3 jedinci uvedli, že v praxi osobně vyzkoušeli tuto formu návykové látky.

Nadpoloviční většina respondentů má zkušenosti s alkoholem a tabákovými výrobky. Toto zjištění, jakkoliv je alarmující potvrzuje výsledky ostatních statistik. Již z tohoto výsledku lze konstatovat, jak aktuální je téma užívání drog mladistvými. Ačkoliv by se do rukou mladistvého neměli dostat ani tabákové ani alkoholické výrobky, děje se tak ve velké míře.

Graf 3: Počet respondentů, kteří měli zkušenosti s konkrétní lehkou drogou⁸⁰

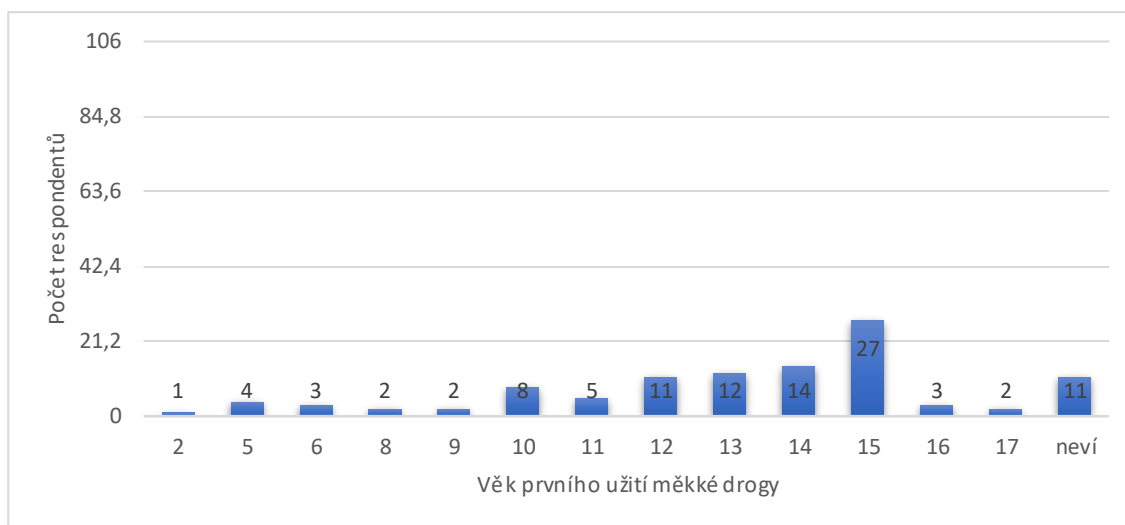

Na základě grafu číslo 4 lze konstatovat, že nadpoloviční většina respondentů zároveň užila drogu v období, kdy byli mladší 15 let. Vzhledem k poznatkům z teoretické části a k rizikům, kterým je vystaveno tělo dospívajícího jedince při styku s drogou je toto rovněž velmi alarmující zjištění. Lze konstatovat, že drogy, ať už tvrdé či měkké jsou

⁸⁰ Zdroj: vlastní zpracování

škodlivé pro jakkoliv starý organismus. Pro organismus dospívajícího dítěte jsou však škodlivější o to více, vzhledem k vyvíjejícím se orgánům a růstu celého těla. Zároveň se potvrzují studie NIH zmíněné v kapitole 7.2 dle které děti přicházejí do styku s drogou často ve 12 nebo 13 letech. Zároveň se potvrzuje i typ drogy, především tabákové a alkoholické výrobky.

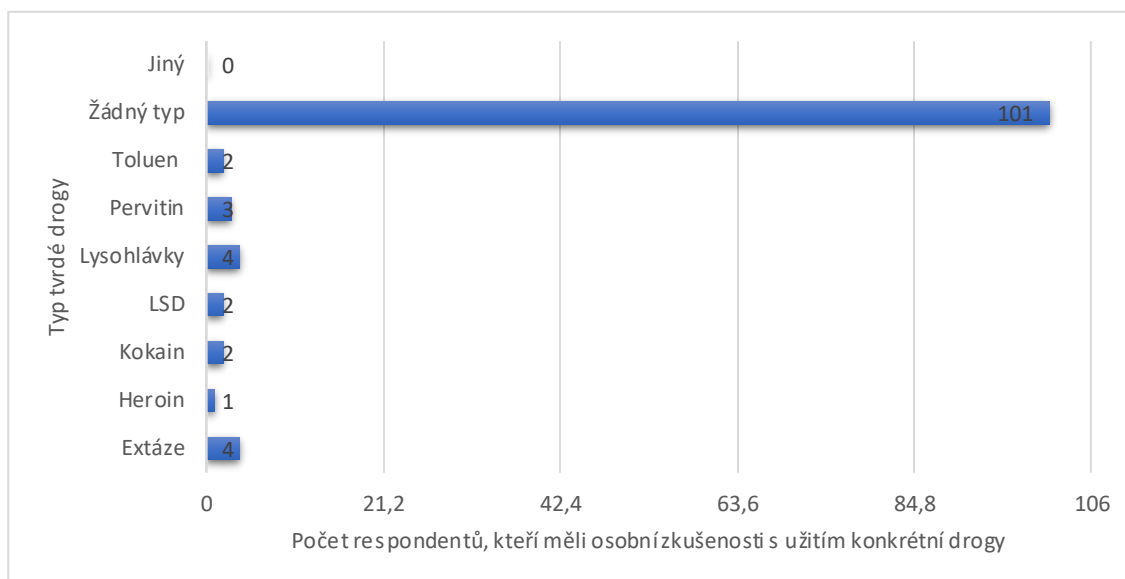
Graf 4: V kolika letech respondenti prvně užíli měkkou drogu⁸¹

Naopak jako uklidňující by se dalo klasifikovat zjištění viditelné z grafu číslo 5. Užití tvrdých drog mladistvými je pouze v ojedinělých případech a v jednotkách procent.

⁸¹ Zdroj: vlastní zpracování

Graf 5: Počet respondentů, kteří měli zkušenosti s konkrétním typem tvrdých drog⁸²

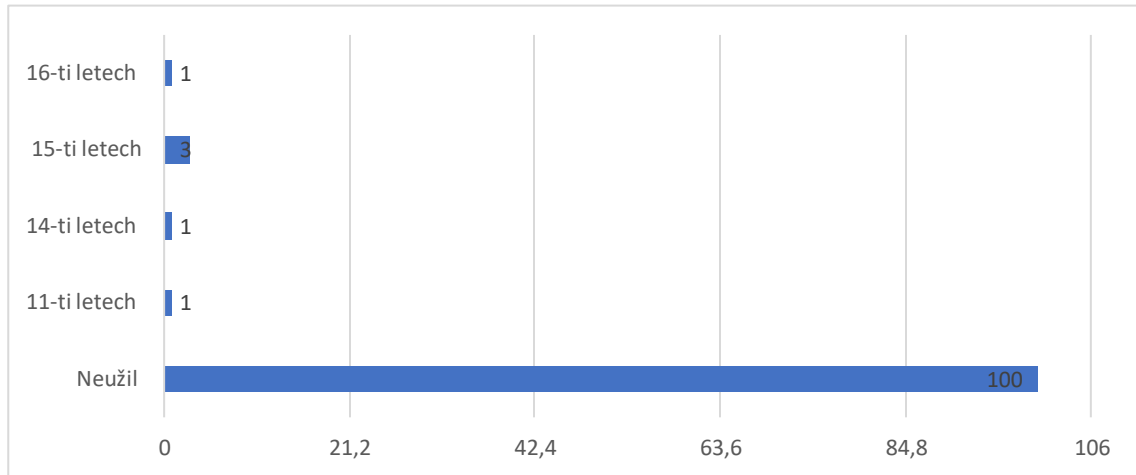
Ačkoliv 101 respondentů odpovědělo, že nemá žádné osobní zkušenosti s užíváním tvrdých drog, tak dle grafu číslo 5 lze potvrdit, že mladiství jedinci mají zkušenosti s konkrétními tvrdými drogami. Z grafu vyplývá, že nejvíce zkušeností mají jedinci nejen s extází, ale i s lysohlávkami. Tuto zkušenost uznali 4 respondenti. S pervitinem měli osobní zkušenost 3 jedinci z celkového počtu. Je možné konstatovat, že s užitím toluenu, LSD a kokainu měli zkušenosti 2 jedinci ze 106 osob. Pouze jeden člověk z věkové kategorie 15-17 let uvedl osobní zkušenost s heroinem. Na základě dotazníkového šetření lze potvrdit, že stále existují osoby ve věku 15-17 let, které užívají výše uvedené tvrdé drogy, tak jak bylo uvedeno ve Výroční zprávě 2018, která byla zpracována Národním monitorovacím střediskem pro drogy a závislosti ohledně drogové problematiky v České republice viz. odstavec číslo 4.

Tyto data korespondují i se zjištěním amerického CDC, které uvádí, že 15% studentů tamních středních škol již někdy užilo tvrdé drogy jako například kokain, heroin, toluen, metamfetaminy, halucinogeny nebo extázi. Rozhodně tak není Ústecký kraj nebo Česká republika výjimkou v globálním zneužívání drog mladistvými.⁸³

⁸² Zdroj: vlastní zpracování

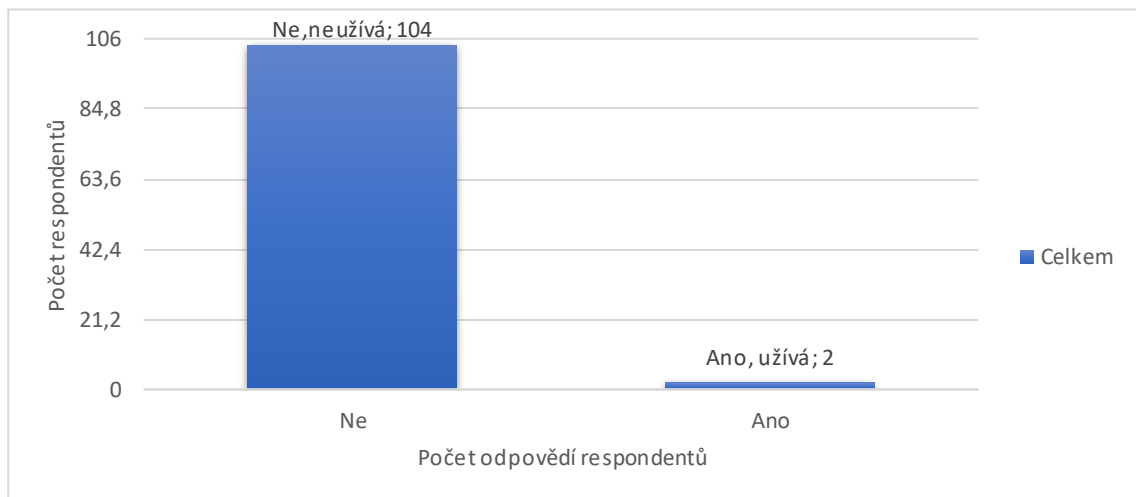
⁸³ Underage Drinking. CDC [online]. [2021-03-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.cdc.gov/alcohol/fact-sheets/underage-drinking.htm>>.

Graf 6: V kolika letech respondenti poprvé užíli typ tvrdé drogy⁸⁴

Z celkového počtu respondentů nemělo osobní zkušenosti s užitím drog 100 jedinců. Tři mladiství nabyli zkušenosti již v 15 letech. Jeden respondent získal zkušenost v 16 letech. Jeden z mladistvých vyzkoušel prvotně drogu ve 14 letech. Jeden z odpovídajících na dotazníkové šetření uvedl, že prvně užil tvrdou drogu v 11 letech viz. graf číslo 6.

Graf 7: Kolik respondentů v současné době užívá a neužívá jakýkoliv typ tvrdých drog⁸⁵

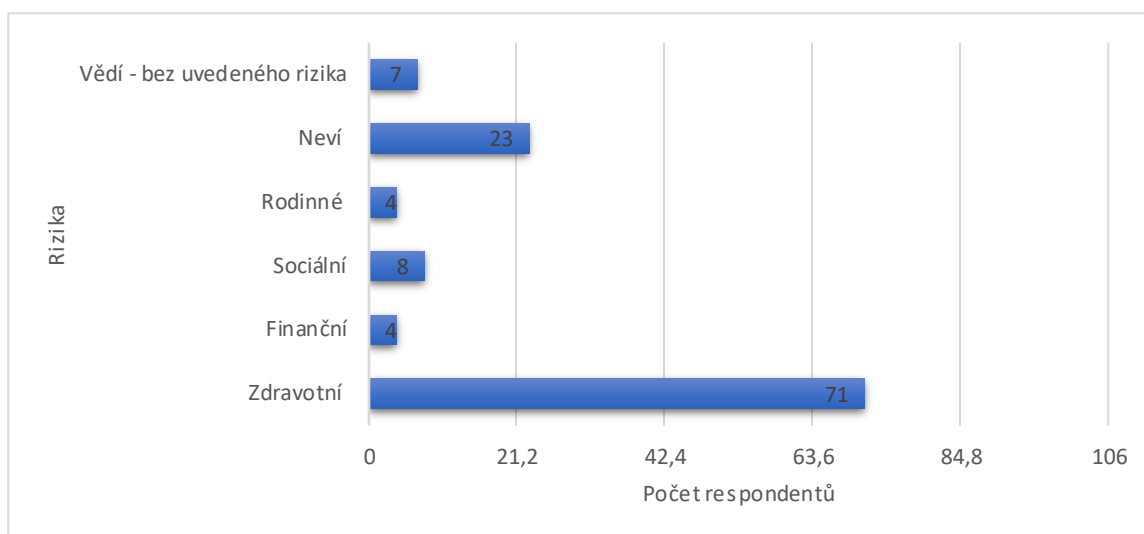

Z grafu číslo 7 je patrné, že drtivá většina respondentů drogy klasifikované jako tvrdé neužívá. Pouze dva jedinci uvedli, že pravidelně užívají tvrdé drogy. V tomto případě se opět jedná o menšinu a deviaci od většiny mladistvých.

⁸⁴ Zdroj: vlastní zpracování

⁸⁵ Zdroj: vlastní zpracování

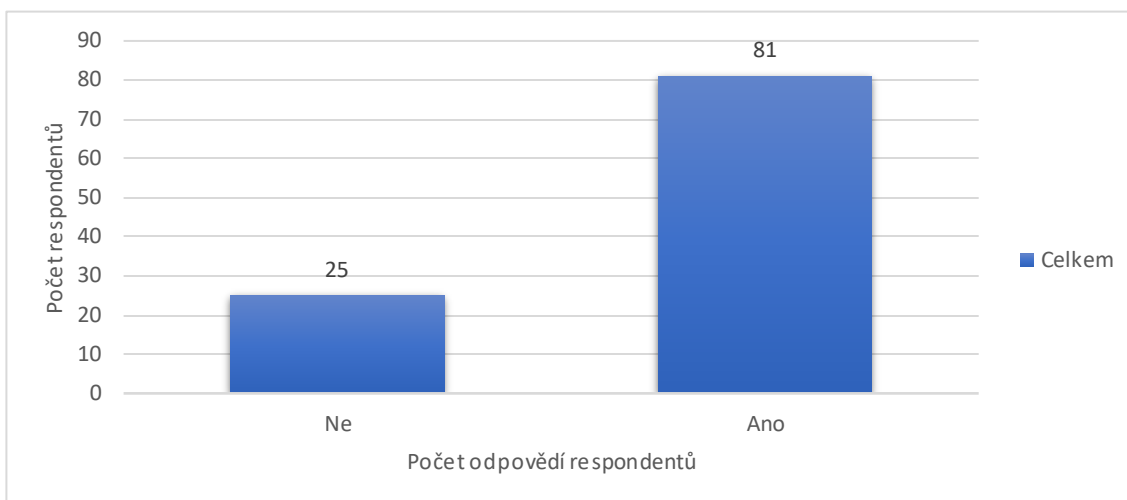
Graf 8: Povědomí mladistvých o základních rizicích související s užíváním drog⁸⁶

Graf číslo 8 znázorňuje, kolik respondentů má povědomí o konkrétních rizicích, která mohou nastat užíváním drog. Největší počet odpovědí bylo zaznamenáno na riziko zdravotní. 71 mladistvých si uvědomuje, že užívání drog může přinést za následek různé zdravotní problémy. O sociálním riziku má povědomí 8 respondentů. Rizika rodinného a finančního jsou si vědomi pouze 4 respondenti. 7 odpovídajících osob na dotazník uvedlo, že má povědomí o možných rizicích, které mohou nastat užíváním drog, ale bez konkrétního příkladu. Těchto 7 odpovědí lze tedy brát s rezervou, kdy sice respondent tvrdí, že rizika zná, ale není je schopen jmenovat. 23 osob ve věku 15-17 let nevědělo ani jedno riziko, které by mohlo nastat užíváním návykových látek.

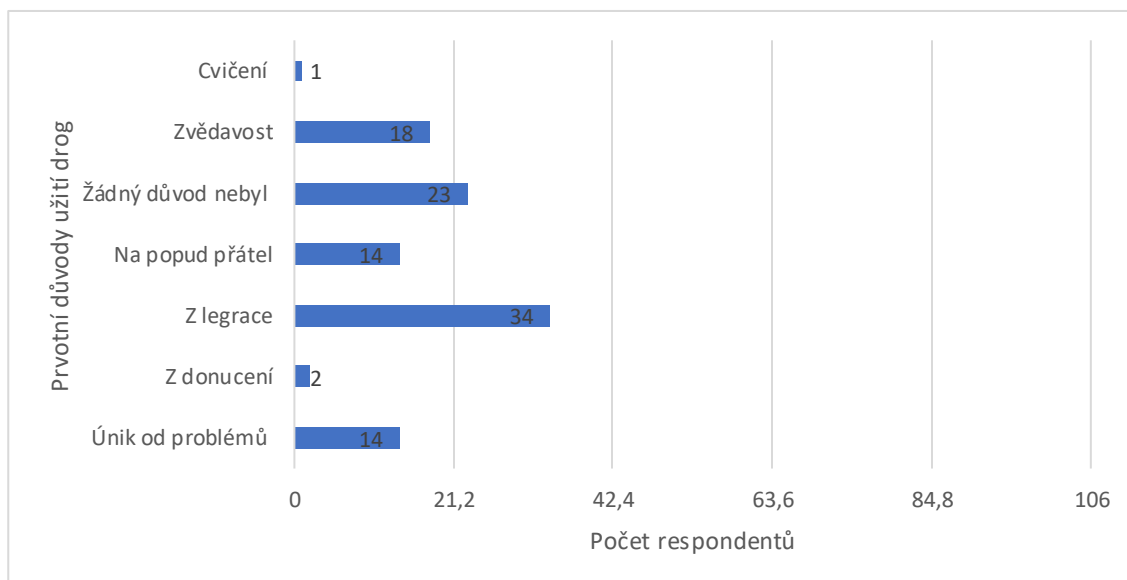
⁸⁶ Zdroj: vlastní zpracování

Graf 9: Počet respondentů, jenž se domnívají, že mají či nemají dostatek informací ohledně drog⁸⁷

Jak lze vidět v grafu číslo 9, tak celkem 81 jedinců se domnívá, že má dostatek informací ohledně drog. Zbýlých 25 mladistvých si myslí, že dostatek informací v rámci drog nemají. Otázkou zůstává, zdali je příčinou nedostatečná informovanost během základního vzdělávání či neochota tyto informace vstřebávat nebo si je případně pamatovat. Mladiství, jež se domnívají že dostatek informací nemají jsou ve výrazné menšině.

Graf 10: Prvotní důvod užití kteréhokoliv typu drog⁸⁸

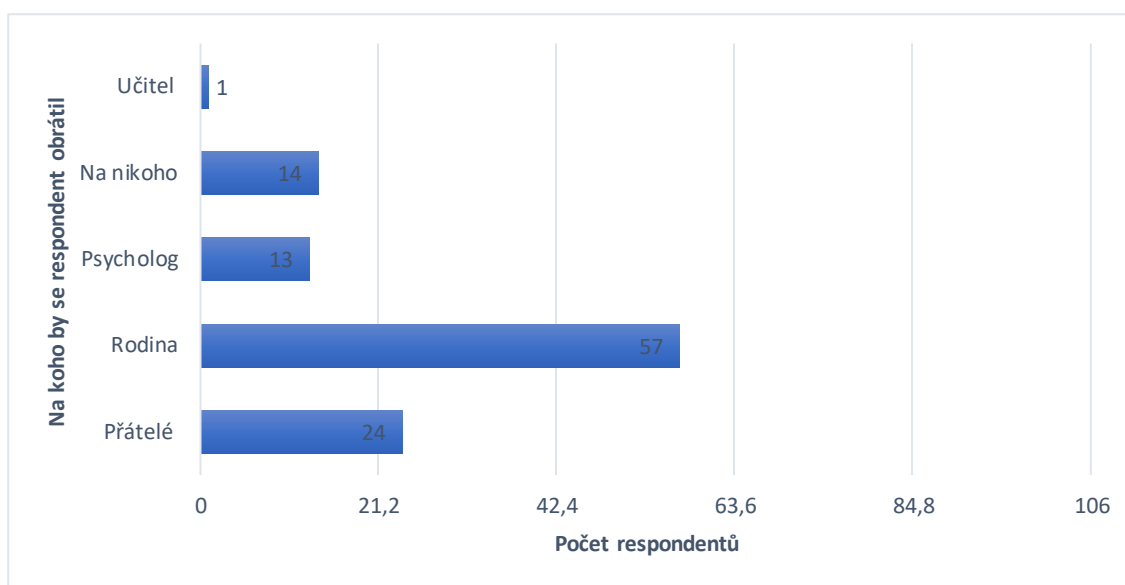

⁸⁷ Zdroj: vlastní zpracování

⁸⁸ Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafu je patrné, že 34 jedinců užilo drogu z legrace. Žádný důvod pro užití drogy nemělo 23 osob ve věku 15-17 let. Ze zvědavosti prvotně užilo návykovou látku 18 mladistvých. Na popud přátel a z důvodu úniku od problémů užilo prvotně drogu celkem 14 respondentů. Dva jedinci užili drogu poprvé z donucení a pouze jeden jedinec uvedl, že důvodem užití návykové látky bylo cvičení.

Graf 11: Na koho by se respondenti obrátili v případě, že by neměli alkohol pod kontrolou⁸⁹

V případě, že by respondenti neměli užívání drog pod kontrolou, tak by se nejčastěji obraceli s žádostí o pomoc na rodinu. Na rodinu by se obrátilo s prosbou o pomoc celkem 57 osob. Nadále 24 jedinců by žádalo o pomoc své přátele. O pomoc by nežádalo celkem 14 mladistvých. Ze 106 osob ve věku 15-17 let by 14 lidí vyhledávalo pomoc u psychologa. Pouze jeden mladistvý by žádal o pomoc učitele. V této souvislosti lze konstatovat, že rodina má k dispozici v dnešní době několik možností, jak takovou situaci řešit. Existují kontaktní centra pro mladistvé i specializované léčebny drogově závislých. Proto je stěžejní, jak by takovou informaci uchopili rodiče a zákonní zástupci mladistvého v případě, že by se na ně obrátil o pomoc.

⁸⁹ Zdroj: vlastní zpracování

Závěr

Závěrem této bakalářské práce lze konstatovat, že v teoretické části bylo definováno základní pojmosloví droga, návyková látka, omamné a psychotropní látky, pomocné chemické látky, prekurzory a také, kdo je to mladistvý jedinec. Nadále se podařilo shrnout členění návykových látek z mnoha různých aspektů, jimiž jsou dělení drog dle původu, dle postoje společnosti k droze, dle rizika pro uživatele, podle rizika závislosti a dle působení drogy na psychiku zdravého jedince. Z dostupných relevantních zdrojů, které jsou pod záštitou Vlády České republiky, se zdařilo zpracovat informace ohledně užívání návykových látek mladistvými jedinci viz. odstavec číslo 4. Některé z užívaných drog, vyplívajících ze statistiky, byly blíže vymezeny v následujících pododstavcích. Z veřejně dostupné statistiky, vytvořené Policií České republiky, byly vybrány trestné činy v oblasti drogové sféry páchané mladistvými. Informace ohledně páchaných trestních činů jsou vyobrazeny v přehledné tabulce viz. tabulka číslo 1. Ve zpracované tabulce je možné dohledat, kolik konkrétních trestních činů bylo za dané období registrováno a z toho objasněno, a také kolik protiprávních činů bylo objasněno celkem v rámci vymezeného území (celá Česká republika, Ústecký kraj). Statistika je zveřejněna na oficiálních webových stránkách Policie České republiky. Poslední část teoretické práce shrnuje to, jaký mají drogy vliv na současnou generaci mladistvých. Dopad drog na uživatele je negativní. Pramení z něj různá rizika, která mohou užíváním drog nastat. Je známo několik základních rizik, jimiž jsou rizika sociální, zdravotní, finanční a rodinná, jenž jsou uvedena v odstavci číslo 6.

Praktická část bakalářské práce sestávala z dotazníkového šetření. Na základě současné situace vládních omezení spojených s pandemií viru SARS COV-19 dotazníkové šetření bylo vyhotoveno formou online verze přes internetový portál Survio. Jakmile byl dotazník finálně připravený, tak byl respondentům rozeslán internetový odkaz prostřednictvím sociálních sítí. Respondenti měli možnost dotazník vyplnit z pohodlí domova. Výstup byl zpracován ze 106 relevantních dotazníků. Z výzkumu je patrné, že mladiství jedinci mají zkušenosti s užíváním nejen lehkých, ale i tvrdých drog. Za uspokojivé lze konstatovat, že jen velmi malé procento – řádově jedinci mají zkušenosti s užíváním tvrdých drog. Naopak alarmující je nadpoloviční počet mladistvých, kteří užili či užívají alkohol a tabákové výrobky. Lze potvrdit, že někteří mladiství mají zkušenosti nejen s kofeinem, tabákovými výrobky, marihuanou, hašišem, alkoholem, ale i toluenem, pervitinem, lysohlávkami, LSD, kokainem, heroinem a extází, tak jak prokázala studie UPOL (Univerzita Palackého v Olomouci) v roce 2018, která

byla zpracována Národním monitorovacím střediskem pro drogy a závislosti v České republice. Nadále praktická část dospěla ke zjištění, že převážná část respondentů má povědomí o možných rizicích, která mohou nastat užíváním drog. Z výstupu je patrné, že si respondenti uvědomují nejen rizika zdravotní a sociální, ale také rizika finanční a rodinná, která byla blíže vymezena v odstavci číslo 6.

V práci se podařilo dojít k naplnění stanovených cílů, kterými bylo analyzovat vliv drog na současnou generaci mladistvých jedinců, zjistit s jakými návykovými látkami mají mladiství osobní zkušenosti a zdali mají povědomí o možných rizicích, která mohou užíváním drog nastat.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. HARTL, P. *Psychologický slovník*. Praha: J. Budka, 1993, 297 s. ISBN 80-901549-0-5.
2. HEJDA, J., KRAJNÍK, V. *Drugs: the social phenomenon of today*. Praha: Police academy of the Czech Republic, 2004, 163 s. ISBN 80-7251-156-4.
3. KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, 319 s. ISBN 80-86734-05-6.
4. KALINA, K. *Mezioborový glosář pojmů z oblasti drog a drogových závislostí: mezioborový přístup*. Praha: Filia nova, 2001, 118 s. ISBN 80-238-8014-4.
5. ŠTABLOVÁ, R. *Návykové látky a kriminalita*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1995, 307 s. ISBN 80-901923-1-9.
6. ŠTABLOVÁ, R., BREJCHA, B. *Drogy: vybrané kapitoly*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2005, 115 s. ISBN 80-7251-186-6.

Elektronické zdroje

1. Bráborcová, L. Drogy a drogová závislost mladistvých v Ústeckém kraji. *Survio* [online]. 2021 [2021-03-28]. Dostupné z WWW: <<https://www.survio.com/survey/d/N1E8V1T5R2L8G4A9N>>.
2. Důsledky drogové závislosti. *INFODROGY.ESTRANKY* [online]. © 2021 [2021-03-14]. Dostupné z WWW: <<https://infodrogy.estranky.cz/clanky/rizika-a-zdravotni-problemy/dusledky-drogove-zavislosti.html>>.
3. Ethanol. *AV EQUEN* [online]. © 2021 [2021-01-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.av-equen.cz/znalosti/ethanol/>>.
4. Gray, K. M., Squeglia, L. M. Research Review: What have we learned about adolescent substance use. *ACAMH* [online]. © 2021 [2021-03-23]. Dostupné z WWW: <<https://doi.org/10.1111/jcpp.12783>>.
5. Hašiš [Online]. [2021-03-06]. Dostupné z WWW: <<https://ceskobudejovicky.denik.cz/zlociny-a-soudy/za-marocky-hasis-maji-8-a-9-let-20130808.html>>.
6. HÁLA, R. Drogová závislost. *Pharma News* [online]. [cit. 2021-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.pharmanews.cz/clanek/drogova-zavislost/>>.
7. High-Risk Substance Use Among Youth. *CDC* [online]. [2021-03-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.cdc.gov/healthyouth/substance-use/index.htm>>.

8. K-Centrum. Průvodce službami KC. *Centrum protidrogové prevence a terapie* [online]. © 2021 [2021-03-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.cppt.cz/nase-zarizeni/k-centrum>>.
9. KELICHOVÁ, R. Kofein. *Botanic* [online]. [2021-03-06]. Dostupné z WWW: <<https://botanic.cz/slovník-pojmu/kofein>>.
10. Kontaktní centrum se sídlem v Ústeckém kraji. *Interaktivní katalog jevů a služeb pro rodiny a děti* [online]. [2021-03-29]. Dostupné z WWW: <<http://katalog.pravonadetstvi.cz/mpsv/ciselniky.nsf/i/S042?opendocument&:CZ042>>.
11. LSD [Online]. [2021-03-27]. Dostupné z WWW: <<https://infodrogy.estranky.cz/clanky/lsd.html>>.
12. LSD a jiné halucinogeny. *PREVCENTRUM* [online]. © 2017 [2021-03-07]. Dostupné z WWW: <<https://www.prevcentrum.cz/informace-o-drogach/lsd/>>.
13. Lysohlávky [Online]. [2021-03-27]. Dostupné z WWW: <<https://a2larm.cz/2019/12/cesko-dosud-resi-vztah-ke-konopi-ve-svete-uz-se-o-legalizaci-hlasi-lysohlavky/>>.
14. Marihuana [online]. [2021-03-06]. Dostupné z WWW: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/1957284-koureni-marihuany-muze-poskodit-srdce-nejvic-ohrozeni-jsou-mladi-muzi-tvrdi-studie>>.
15. MINAŘÍK, J., MUDr. Konopné drogy - marihuana, hašiš. *Drogová poradna* [online]. [2021-03-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.drogovaporadna.cz/konopne-drogy-uvod.html>>.
16. Pervitin [Online]. [2021-03-27]. Dostupné z WWW: <https://www.lidovky.cz/svet/vas-pervitin-muze-obsahovat-koronavir-otestujeme-vam-ho-lakala-zlocince-policie-v-usa.A200303_134658_ln_zahranici_mha>.
17. Politika v oblasti závislostního chování. Vláda České republiky [online]. [2021-03-30]. Dostupné z WWW: <<https://www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/protidrogova-politika-180471/>>.
18. Proces výroby. *R.Jelínek* [online]. © 2019 [2021-01-05]. Dostupné z WWW: <<https://rjelinek.cz/nas-pribeh/vyroba/#destilace>>.
19. Rostlina tabáku [Online]. [2021-03-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.rostliny-semena.cz/cz/tabak-semena-virginsky-selsky-rostliny/tabak-nicotiana-kdy-sklizet-rostlinu>>.

20. Rozdělení drog. *Substituční léčba* [online]. [2020-12-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.substitucni-lecba.cz/rozdeleni-drog>>.
21. Sociální dopady drogové závislosti. *Substituční léčba* [online]. [2021-03-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.substitucni-lecba.cz/novinky/socialni-dopady-drogove-zavislosti-99>>.
22. Statistické přehledy kriminality za rok 2020. *Policie České republiky* [online]. © 2021 [2021-02-16]. Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>>.
23. SZÚ. Návykové látky (drogy). *Národní zdravotnický informační portál* [online]. Praha, Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2020 [cit. 2020-12-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.nzip.cz/clanek/323-navykovove-latky-drogy>>.
24. Underage Drinking. *CDC* [online]. [2021-03-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.cdc.gov/alcohol/fact-sheets/underage-drinking.htm>>.
25. Užívání tabáku - základní pojmy. *Národní zdravotnický informační portál* [online]. [2021-03-06]. Dostupné z WWW: <<https://www.nzip.cz/clanek/431-uzivani-tabaku-zakladni-pojmy>>.
26. Výroční zpráva: o stavu ve věcech drog v České republice. *Úřad vlády České republiky* [online]. 2018 [2021-03-07]. Dostupné z WWW: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/protidrogova-politika/VZdrogy2018_web-2020-01-13_V02.pdf>.
27. What are the early signs of risk that may predict later drug abuse. *NIH* [online]. [2021-03-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.drugabuse.gov/publications/preventing-drug-use-among-children-adolescents/chapter-1-risk-factors-protective-factors/what-are-early-signs->>.
28. What are the highest risk periods for drug abuse among youth. *NIH* [online]. [2021-03-29]. Dostupné z WWW: <<https://www.drugabuse.gov/publications/preventing-drug-use-among-children-adolescents/chapter-1-risk-factors-protective-factors/what-are-highest-risk->>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů. *Zákony pro lidi*

[online]. [2020-12-01]. Dostupné z WWW:
<<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218>>.

2. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. *Zákony pro lidi* [online]. [2020-12-01]. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

Seznam příloh

Příloha I	59
Příloha II.....	60
Příloha III	61

Seznam obrázků

Obrázek 1: Kofein obsažený ve vybraných čajích	22
Obrázek 2: Rostlina tabáku	23
Obrázek 3: Marihuana	25
Obrázek 4: Hašiš	25
Obrázek 5: Proces výroby alkoholu	26
Obrázek 6: LSD.....	28
Obrázek 7: Lysohlávky	29
Obrázek 8: Pervitin.....	31

Seznam tabulek

Tabulka 1: Statistika vybraných TČ v oblasti drog páchaných mladistvými za rok 2020	33
---	----

Seznam grafů

Graf 1: Poměr žen a mužů, kteří se účastnili vyplňování dotazníkové šetření	43
Graf 2: Věkový poměr respondentů vyjádřen v procentech	43
Graf 3: Počet respondentů, kteří měli zkušenosti s konkrétní lehkou drogou.....	44
Graf 4: V kolika letech respondenti prvně užívali měkkou drogu.....	45
Graf 5: Počet respondentů, kteří měli zkušenosti s konkrétním typem tvrdých drog	46
Graf 6: V kolika letech respondenti poprvé užívali typ tvrdé drogy	47
Graf 7: Kolik respondentů v současné době užívá a neužívá jakýkoliv typ tvrdých drog	47
Graf 8: Povědomí mladistvých o základních rizicích souvisejících s užíváním drog	48

Graf 9: Počet respondentů, jenž se domnívají, že mají či nemají dostatek informací ohledně drog.....	49
Graf 10: Prvotní důvod užití kteréhokoliv typu drog.....	49
Graf 11: Na koho by se respondenti obrátili v případě, že by neměli alkohol pod kontrolou	50

DROGY A DROGOVÁ ZÁVISLOST MLADISTVÝCH V ÚSTECKÉM KRAJI

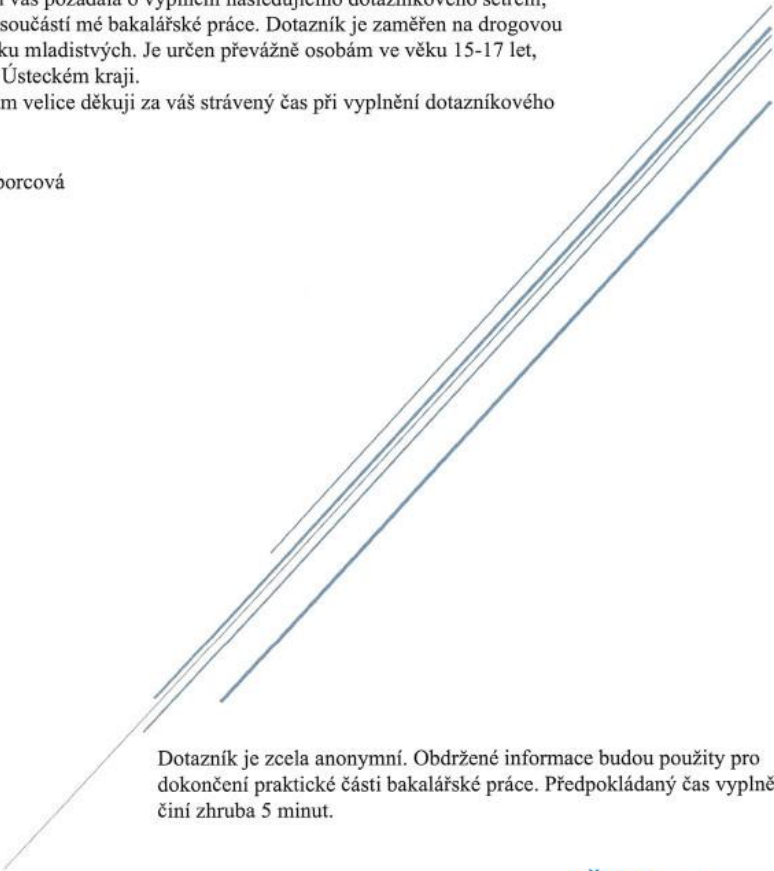
Dotazníkové šetření

Dobrý den,

jsem studentkou 3. ročníku Vysoké školy evropských a regionálních studií, kde studuji obor Bezpečnostně právní činnosti ve veřejné správě. Tímto bych vás požádala o vyplnění následujícího dotazníkového šetření, které bude součástí mé bakalářské práce. Dotazník je zaměřen na drogovou problematiku mladistvých. Je určen převážně osobám ve věku 15-17 let, které žijí v Ústeckém kraji.

Předem Vám velice děkuji za váš strávený čas při vyplnění dotazníkového šetření.

Lenka Bráborcová

Dotazník je zcela anonymní. Obdržené informace budou použity pro dokončení praktické části bakalářské práce. Předpokládaný čas vyplnění činí zhruba 5 minut.

VŠERS s.r.o.
2021

Rozřazení respondenta:

1. Vyberte pohlaví:

- Muž
- Žena

2. Kolik je Vám let?

- Méně než 15 let
- 15 let
- 16 let
- 17 let
- Více než 18 let

Otázky:

3. Jaký typ měkkých drog jste osobně užil/užila?

- Kofein (káva, čaj, Coca Cola, energetické nápoje)
- Tabákové výrobky
- Marihuana
- Hašiš

4. V kolika letech jste poprvé užil/užila měkkou drogu?

-

5. Užil/užila jste v minulosti některý z uvedených typů tvrdých drog? Jestliže ano, uveďte jaký:

- Alkohol
- Extáze
- Heroin
- Kokain
- LSD
- Halucinogenní houby (lysohlávký)
- Pervitin
- Toluén
- Žádný typ tvrdých drog jsem nikdy nevyzkoušel/a
- Jiná:.....

6. Jestliže máte zkušenosti s užíváním tvrdých drog, v kolika letech jste poprvé typ tvrdé drogy vyzkoušel/a?

-

7. Užíváte v současné době nějaký typ tvrdých drog?

- Ano
- Ne

8. Máte povědomí o možných rizicích spojených s užíváním drog? V případě, že ano, napište alespoň dvě rizika:

-
-

⁹¹ Zdroj: vlastní zpracování

9. Domníváte se, že máte dostatek podstatných informací ohledně drog?

- Ano
- Ne

10. Jaký byl váš prvotní důvod k užití drog?

- Únik od problémů
- Z donucení
- Z legrace
- Na popud přátel
- Jiná:.....

11. V případě, že byste užívání drog neměl/a pod kontrolou, na koho byste se obrátil/a se žádostí o pomoc?

- Přátelé
- Rodina
- Psycholog
- Na nikoho
- Jiná:.....

Mnohokrát vám děkuji za vyplnění dotazníkového šetření.

⁹² Zdroj: vlastní zpracování